proo

primair openbaar onderwijs
veluwe

Jaarverslag
2017

Maart 2018
Jaarverslag 2017

Oosteinde 17, 3842 DR Harderwijk
Tel. 0341 466370, Fax 0341 423 684
mail@stichtingproo.nl
www.stichtingproo.nl

Inhoudsopgave Jaarverslag Stichting Proo 2017

1. Inleiding ... 2
1.1 Samenvatting ... 2
1.2 Verantwoording ... 3
2. Bestuur en Organisatie ... 4
2.1 Bestuur ... 4
2.2 Strategisch beleidsplan 2013-2018 en resultaten 2017 ... 4
2.3 Management & Bestuurskantoor ... 10
2.4 (Gemeenschappelijke) Medezeggenschapsraad (G)MR ... 10
2.5 Organisatie en communicatie ... 10
2.6 Instandhouding ... 11
2.7 Het scholenbestand en voorzieningen ... 11
2.8 Het leerlingenbestand ... 11
2.9 Deelnamepercentage openbaar onderwijs ... 13
2.10 Lokale educatieve agenda (LEA) ... 13
2.11 Marketing en Communicatie ... 13
3. Onderwijs en Kwaliteit ... 15
3.1 Kwaliteitszorgbeleid ... 15
3.2 Klachtenregeling ... 15
3.3 Inspectie ... 15
3.4 Opbrengsten ... 15
3.5 ICT ... 16
3.6 Passend onderwijs ... 17
3.7 Kennis Centrum Onderwijs (KCO) ... 18
4. HRM ... 19
4.1 Beleidsontwikkeling ... 19
4.2 Professionalisering ... 19
4.3 Formatie en personeelsbestand ... 19
4.4 Sociaal Plan en reorganisatieplan ... 21
4.5 Mobiliteit ... 21
4.6 Verzuim ... 21
4.7 Informatievoorziening en overig ... 22
5 Huisvesting en facilitaire zaken ... 23
5.1 Aanvragen, afhandeling en planning huisvestingsverzoeken bij gemeenten ... 23
5.2 Nieuwbouw en renovatie ... 23
5.3 Facilitaire zaken ... 23
***6* Financiën ... 24**
6.1 Inleiding ... 24
6.2 Financiële situatie per 31 december 2017 ... 24
6.3 Financiële gang van zaken gedurende het verslagjaar ... 26
6.4 Investeringen ... 27
6.5 Financiële beleid ... 27
7 Continuïteitsparagraaf ... 28
7.1 Gegevensset ... 28
7.2 Overige rapportages ... 31
8. Kengetallen en grafieken ... 35
Lijst met afkortingen ... 35
Bijlagen ... 36
B Jaarrekening 2016 ... 42
B1 Grondslagen ... 43
B2 Balans per 31 december 2016 ... 48
B3 Exploitatierekening over 2016 ... 50
B4 Kasstroomoverzicht over 2016 ... 51
B5 Toelichting op de balans per 31 december 2016 ... 52
B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen /niet uit de balans blijkende rechten ... 57
B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2016 ... 58
B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo ... 62
B9 Gebeurtenissen na balansdatum ... 63
B10 Overzicht verbonden partijen ... 63
B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector ... 64
C Overige gegevens ... 65
C1 Controle verklaring ... 66

1. Inleiding

U treft hierbij het jaarverslag 2017 van Stichting Proo (Bestuur Primair openbaar onderwijs Noord Veluwe) aan. Stichting Proo (Proo) is verantwoordelijk voor het openbaar onderwijs in 8 gemeenten in de regio Noord-Veluwe. Dit betreft een zeer gevarieerd onderwijsaanbod, verdeeld over 19 scholen (24 locaties) voor het basisonderwijs per ultimo 2017; ruim 250 personeelsleden zijn verantwoordelijk voor het onderwijs aan ruim 2300 leerlingen.
Proo dankt zijn medewerkers, Raad van Toezicht en wethouders/leden van de 8 gemeenten van harte voor hun betrokkenheid en inzet. Alleen dankzij onze medewerkers en stakeholders kan Proo zijn doel, kwaliteitsonderwijs bieden aan de kinderen op onze scholen, bereiken.

1.1 Samenvatting

In dit jaarverslag treft u informatie aan over het gevoerde beleid en de ontwikkelingen gedurende het kalenderjaar 2017 van de Stichting Proo Noord-Veluwe. In 2017 is er verder uitvoering gegeven aan het strategisch beleidsplan stichting Proo 2013-2018. Een overzicht van de mate waarin de gestelde doelen van het beleidsplan zijn gerealiseerd, is opgenomen in hoofdstuk 2.
In dit jaarverslag zijn naast relevante kwalitatieve en kwantitatieve gegevens ook de vergelijkende gegevens van voorgaande jaren opgenomen. In de bijlage zijn school- of stichting specifieke gegevens en grafieken opgenomen.

De hoofdthema's in het strategisch beleidsplan 2013-2018 zijn een solide financiële basis ten behoeve van continuïteit, het versterken van hoge onderwijskwaliteit, toenemend gebruik van informatietechnologie, bilinguaal onderwijs en voortdurende professionalisering. Daarnaast is er veel aandacht voor het werken vanuit de kernwaarden van de stichting, zijnde: professioneel, betrokken en vernieuwend.

Sinds 1 maart 2014 is scheiding van toezicht en bestuur gerealiseerd in de vorm van een éénhoofdig College van Bestuur en een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht (RvT) bestond in 2017 uit vijf leden en een trainee. De acht gemeenten zijn betrokken gebleven bij de stichting Proo vanuit een coördinatiepunt (overlegplatform wethouders).

De interne bedrijfsvoering en controlesystemen zijn stevig verankerd. Op basis van de interim-controle en een risicoanalyse is door accountantskantoor Flynth in de managementletter aangegeven dat verdere stappen in de beheersing op financieel gebied alleen gezet kunnen worden tegen hoge kosten. Dat heeft voor onze organisatie geen toegevoegde waarde m.b.t. de kwaliteit van de control die nu al gerealiseerd is.
Het resultaat van de stichting over 2017 is net als over 2016 positief.

Op basis van onderzoeken in 2015 en 2016 is besloten de directiestructuur te wijzigen. Vanaf schooljaar 2017/2018 heeft elke locatie een (waarnemend) directeur die verantwoording aflegt aan twee regiodirecteuren. Op het gebied van professionalisering is verder geïnvesteerd in onderwijskundig leiderschap van directeuren, intern begeleiders en leraren.
Stichtingsbreed zitten we in een vierjarig professionaliseringstraject om duurzame schoolontwikkeling te verankeren, leergemeenschappen te realiseren en de verandercapaciteit (de lerende organisatie) te versterken. Alle leraren en scholen zijn in gezamenlijke ontmoetingen in gesprek over versterken van klassenmanagement, didactiek, pedagogie en zorg. De effecten daarvan zijn meet- en merkbaar.

Op het gebied van onderwijs en kwaliteitsbeleid heeft 2017 vooral in het teken gestaan van opbrengstgericht werken en "De basis op orde". Alle scholen hebben eind 2016 een basisarrangement. Begin 2017 heeft de Stichting op basis van het nieuwe toezichts-kader een positieve beoordeling van de inspectie van het Onderwijs ontvangen. Het beleid voor passend onderwijs en leerlingen met talenten heeft verder vorm gekregen en leidt begin 2018 tot twee locaties waar aanvullend onderwijs wordt gegeven aan hoogbegaafden. Op het gebied van ICT zijn trainingen verzorgd voor alle leraren en voor het gebruik van tablets en educatieve- en andere software. Enkele scholen zijn gestart als Inspirium-school.

Het leerlingenaantal is stichtingsbreed voornamelijk vanwege de krimp gedaald. Op een aantal scholen heeft een stijging plaatsgevonden en in enkele gemeenten is het marktaandeel gestegen. In 2017 zijn twee locaties gesloten. Het personeelsbestand is hierdoor per 1 augustus 2017 met 9 fte verminderd.
De scholen van Proo staan merendeels in een krimpgebied. Dat betekent dat Proo een actief beleid heeft vastgesteld in het kader van de spreiding en instandhouding van haar scholen. Daarbij wordt vanuit een meerjarenperspectief gekeken naar de positie van onze scholen, de financiële houdbaarheid en de voorwaarden voor de onderwijskwaliteit (zie 3.4).
In juni 2015 heeft Proo in dit kader beleid voor de periode 2015-2020 vastgesteld. Daarin is opgenomen op welke wijze de Stichting vorm wil geven aan krachtige kwalitatieve kernscholen in verschillende gemeenten.

Het jaar 2017 heeft de Stichting de ingeslagen weg vanaf 2012 en doelstellingen binnen het Strategisch Beleidsplan (2013-2018) verder vorm kunnen geven. Er is een duidelijk positieve beweging waar te nemen binnen alle lagen van de organisatie. *Daar zijn we trots op!*

We realiseren ons dat de huidige demografische ontwikkelingen en veranderend beleid het nodige vraagt van onze leraren (kleine scholen/combi-groepen), het (locatie)leiderschap en de staf. Samen met alle betrokkenen in en om de stichting gaan we in 2018 verder met het vormgeven op welke wijze we onze ambities verder kunnen realiseren. Samen staan we sterk en werken we vanuit onze kernwaarden aan krachtige en kwalitatieve scholen: Betrokken – Professioneel – Vernieuwend.

1.2 Verantwoording

Ministerie

Vanuit het ministerie zijn voorschriften vastgesteld in de "Regeling jaarverslag primair onderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs" waaraan een jaarverslag moet voldoen. Jaarlijks vóór 1 juli moet het verslag worden ingediend bij het ministerie. Dit jaarverslag bestaat uit:

- Een bestuursverslag,
- Een jaarrekening en
- Overige gegevens, waaronder de controleverklaring.

Intern Toezicht en Coördinatiepunt

De jaarlijkse procedure voor de vaststelling van het jaarverslag en de jaarrekening is als volgt:

a)	Voor 1 maart	Concept jaarrekening aangeboden (door administratiekantoor en controller).
b)	In maart/begin april	Bespreking door College van Bestuur en Raad van Toezicht
c)	Begin april	Aanbieding jaarrekening aan de coördinatiegroep van de gemeenten
d)	In april	Bespreking in ambtelijk overleg gemeenten
e)	Mei/juni	Zienswijze vanuit coördinatiegroep naar College van Bestuur
f)	Juni	Goedkeuring jaarrekening en jaarverslag door Raad van Toezicht

Horizontale verantwoording

In het kader van de externe verantwoording wordt het jaarverslag na vaststelling door het bestuur en de GMR geplaatst op de website van de stichting: www.stichtingproo.nl

Verantwoording op schoolniveau

De scholen doen jaarlijks verslaglegging aan verschillende belanghebbenden in de vorm van:

- Een onderwijskundig jaarverslag vóór de herfstvakantie over het voorafgaande schooljaar aan de omgeving van de school (publieksverslag);
- Actualisering van de schoolgids;
- Realisatie van het jaarplan van de school op basis van het schoolplan en het strategische beleid van de stichting;
- Bilaterale gesprekken met ouders;
- Periodiek overleg met de medezeggenschapsraad;
- Periodiek overleg tussen directie en bestuur.

2. Bestuur en Organisatie

2.1 Bestuur

Stichting Proo statutair gevestigd te Harderwijk, vormt het bestuur van 19 openbare basisscholen (24 locaties) in de gemeenten Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Heerde, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Het inschrijvingsnummer bij de Kamer van Koophandel is 08111837. Sinds 1 maart 2014 heeft stichting Proo een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht bestaat normaliter uit vijf leden met een toezichthoudende rol. De bestuurlijke taken worden uitgevoerd door het College van Bestuur (CvB). De voorzitter van het CvB is dhr. Berend J.R. Redder. Het College van Bestuur is eindverantwoordelijk voor het beleid van de stichting, legt verantwoording af aan de Raad van Toezicht en wordt ondersteund door medewerkers van het bestuurskantoor. Het bestuurskantoor is gevestigd in Harderwijk. In het managementstatuut is opgenomen hoe de verdeling in verantwoordelijkheden is tussen bestuur en directie.
In de bijlage 2.1 is een overzicht opgenomen van de leden van de Raad van Toezicht.
De RvT is in het verslagjaar 2017 5 keer bijeengekomen. Daarnaast zijn er afzonderlijke bijeenkomsten geweest tussen de bestuurder en auditcommissie, voorzitter van de RvT en remuneratiecommissie.

Het organogram 2017 van Proo is opgenomen in bijlage 2.1a.

2.2 Strategisch beleidsplan 2013-2018 en resultaten 2017

In 2013 is het strategisch beleidsplan vastgesteld voor de jaren 2013-2018. Dit plan vormt de basis voor de verantwoording in dit jaarverslag.
Naast een beschrijving van de missie, visie en kernwaarden ligt de focus op de volgende hoofdthema's:

- Onderwijskwaliteit; Opbrengstgericht werken
- Professionalisering; Vakbekwaamheid
- Gebruik van Informatietechnologie
- Bilinguaal onderwijs
- Wereldburgerschap

De visie, missie en de kernwaarden zijn uitgewerkt in hoofddoelstellingen op de verschillende beleidsterreinen:

1. Bestuur en organisatie
2. Onderwijs
3. Personeel
4. Communicatie
5. Huisvesting
6. Financiën

De hoofddoelstellingen zijn algemeen geformuleerd en geconcretiseerd in resultaten en indicatoren. De resultaten zijn de basis voor de jaarplannen van de stichting en de scholen.
Hieronder vindt u de evaluatie van de doelen voor 2017 per beleidsterrein.

Evaluatie doelen strategisch beleidsplan 2017

Bestuur en organisatie		
	Doelen	**Resultaat 2017**
5.1 Stichting Proo is een professionele en transparante onderwijsorganisatie		
5.1.1 5.1.2	Er is sprake van een professionele leercultuur	In 2014 is gestart met een vierjarig professionaliseringstraject als onderdeel van professionele leergemeenschappen en toewerken naar een lerende organisatie. Medewerkers, locatieleiders en meerscholendirecteuren nemen en krijgen stichtingsbreed de tijd voor onderlinge samenwerking, o.a. tijdens de train de trainer bijeenkomsten, clusterbijeenkomsten en teambijeenkomsten. “Samen Leren Inhoud Geven” is duidelijk gegroeid en er is een toenemende mate sprake van een lerende cultuur. Vanuit de identiteit van het openbaar onderwijs wordt er gewerkt vanuit de kernwaarden en het vormgeven van wereldburgerschap. Het vormgeven aan wereldburgerschap vraagt ook aandacht voor inhoudelijke programmering van het curriculum in termen van doorgaande lijn po-vo, bilinguaal onderwijs, onderzoekend leren, levensbeschouwelijke vorming.
5.1.3	Stichting Proo voldoet aan de code Goed onderwijs, goed bestuur	Stichting Proo is per 1 maart 2014 overgegaan naar een bestuursvorm met een College van Bestuur en een Raad van Toezicht. De doelstellingen uit het SBP worden zowel kwalitatief als kwantitatief cyclisch gemonitord. In trimesterrapportages krijgt dit vorm door verslag te doen van de behaalde resultaten, alsmede een vooruitblik naar de komende periode te maken, waar nodig ondersteund met de bijbehorende kritische prestatie-indicatoren. Vaste data zijn: inspectierapporten, ziekteverzuim, persberichten, leerlingenaantallen, leeropbrengsten, financiële resultaten
	Stichting Proo legt publieke verantwoording af	Het jaarverslag van Stichting Proo van 2016 is op de website geplaatst. De begroting en jaarrekening gaan naar gemeenten en GMR.
5.2 Stichting Proo ontwikkelt een lerende en opbrengstgericht cultuur		
5.2.1	Binnen Proo staat leren van en met elkaar centraal	Op stichtingsniveau en schoolniveau wordt gewerkt aan het versterken van de vakbekwaamheid in teams en het versterken van het leiderschap, IB-er door middel van Masterclasses en Train de Trainer programma’s. Locatieleiders en directeuren hebben twee keer per jaar een werkconferentie, waar de resultaten van het onderwijs besproken worden en interventies voor de komende periode gezamenlijk worden vastgesteld. Deze bijeenkomsten worden begeleid door een oud-inspectrice van het onderwijs. In 2017 heeft vier keer een IB-netwerk plaatsgehad met de focus op kennisoverdracht en uitwisseling van ervaringen. De focus hierbij lag op versterken van didactiek, leerresultaten en het handelingsgericht werken. Leraren leren interscolair in Professionele Leergemeenschappen aan zelfgekozen thema’s, met als vaste ontmoeting de stichting brede personeelsbijeenkomsten en daarnaast binnen de school groep doorbrekend.
5.2.2	Proo werkt doelgericht en opbrengstgericht	Alle scholen van Proo zijn duidelijk meer opbrengst- en handelingsgericht gaan werken. Op alle niveaus worden leeropbrengsten besproken, vaardigheidsgroei in beeld gebracht en vinden monitorgesprekken plaats. Dit is zichtbaar in de vooruitgang van de scores. De nadruk is meer komen te liggen op (data)onderzoek en monitoring. Het onderwijskundig gesprek gaat meer precies over didactiek, klassenmanagement, planmatige kwalitatieve zorg en het versterken van het leren van leerlingen.
5.4 Stichting Proo voert een evenwichtig spreidings- en instandhoudingsbeleid		
5.4.1	Proo heeft een visie op spreiding en instandhouding van de scholen	In 2017 zijn veel verkennende gesprekken geweest met andere besturen over mogelijke samenwerking. Met twee besturen wordt verder gesproken over mogelijkheden van gezamenlijke professionalisering en/of shared service. In 2017 is naast het uitvoering geven van het in 2015 vastgestelde beleid een uitspraak gedaan over sluiting en instandhouding van scholen en locaties in 2017 en 2018.

Onderwijs		
	Doelen	**Resultaat 2017**
6.1 Stichting Proo staat garant voor kindgericht excellent onderwijs met hoge opbrengsten		
6.1.1	Stichting Proo werkt opbrengstgericht	Op alle scholen is de kwaliteit verder verbeterd in actuele leeropbrengsten, de analyse daarvan en het afstemmen van het handelen daarop. De focus is stichtingsbreed gelegd op het technisch leesonderwijs. In 2017 is “de basis op orde” verder versterkt en met een focus op de instructievaardigheden en het klassenmangement. De kwaliteit van de sturing van de directeur en de intern begeleider op dit proces is als speerpunt gestart. Dit proces kent een planmatig en cyclisch karakter. In deze cyclus zijn vanaf augustus de resultaatgesprekken opgenomen. De bespreekpunten zijn de resultaten, zoals beschreven in het jaarplan van de school. De versterking in het cyclisch en planmatig handelen heeft een positieve invloed op de kwaliteit van het onderwijs. Alle scholen van Proo hebben een basis arrangement.
6.1.2	De scholen hebben hoge opbrengsten	De eindopbrengsten zijn gemiddeld over de laatste drie jaren (inspectie) op alle scholen op orde. Er wordt actief gestuurd (zie stichting Proo werkt opbrengstgericht) op het bereiken van resultaten die boven de minimumnorm van de inspectie liggen. De tussenopbrengsten in de toetsen laten een licht stijgende lijn zien.
6.1.3 6.1.4	De regiodirecteuren, directeuren en locatieleiders geven opbrengstgericht leiding	De bestuurder heeft in het verslagjaar planning-, ontwikkel- en beoordelingsgesprekken gevoerd met de directeuren en afspraken gemaakt over de resultaten van de scholen binnen het aan hen toebedeelde opdracht. De directeuren volgen binnen de scholen de vastgestelde gesprekkencyclus, waarbij de onderwijskwaliteit en het jaarplan van de school leidend zijn. Per 1 augustus 2017 werkt stichting Proo met 1 bestuurder, 2 regiodirecteuren en directeuren op de scholen. In de periodiek, door de regiodirecteuren, gehouden voortgangsgesprekken is het opbrengstgericht leiding geven een vast bespreekpunt. Hoe de directeuren dit vorm geven is in het jaarplan beschreven en dat vormt de basis van de monitoring door de regiodirecteuren.
6.1.5 6.1.6	Er is een passend aanbod voor ieder kind door handelingsgericht werken	Per 1 augustus 2014 is de wet passend onderwijs ingevoerd. De 7 uitgangspunten van handelingsgericht werken vormen een leidraad voor het werken in de scholen. Vanuit de stichting ligt de focus vanaf augustus vooral op ‘de leerkracht doet er toe’ en hoe geeft de directeur als onderwijskundig leider hier leiding aan. Ook de belangrijke rol van de intern begeleider bij het opbrengstgericht werken is een speerpunt. Daarnaast is het uitgangspunt ‘ons handelen is doelgericht’ een speerpunt. In onze bijeenkomsten (IB-netwerk, MT) en voortgangsgesprekken komen deze uitgangsgesprekken aan de orde.
	Er is een actueel kwaliteitszorgsysteem	In januari 2014 is op school- en bovenschools niveau het kwaliteitszorgsysteem Integraal van ParnasSys in gebruik genomen. Op alle scholen wordt de onderwijskwaliteit gemeten, geanalyseerd en geëvalueerd. De interventies worden in het jaarplan (Integraal) opgenomen. Het systeem is planmatig ingericht (PDCA-cyclus).
	Aandacht voor sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen	Alle scholen van Proo gebruiken ZIEN! een module in ParnasSys, als LVS voor sociale emotionele ontwikkeling In het professionaliseringsplan zijn afspraken gemaakt over het aanschaffen en uitvoeren van programma’s voor SEO, o.a. Kanjertraining, KIVA, pedagogisch tact, Op alle scholen zijn methodieken voor sociaal emotionele ontwikkeling ingevoerd.
6.2 Stichting Proo werkt aan vernieuwend en eigentijds onderwijs		
6.2.1	We voldoen aan 21st Century Skills	Het Inspirium ondersteunt in grote mate het gestelde in het SBP en de vaardigheden voor de 21ste eeuw. De groep scholen is uitgebreid. Met onze visie op het Nieuwe Leren met behulp van informatie technologie is dit een wezenlijk speerpunt voor alle scholen. Een school is gestart met New Pedagogies of Deep Learning om vorm geven aan de 21th century skills. Een school is gestart met ontdekkend en onderzoekend onderwijs.

6.2.2	Integrale kindcentra met pedagogisch aanbod voor 3-jarigen	In 2017 is basisschool de Veste als IKC gestart.
6.2.3	Engels (VVTO) vanaf groep 1	Met de VO-scholen Slingerbos te Harderwijk en RSG te Epe en Hogeschool Windesheim werken wij samen om de professionalisering van leraren binnen Proo kwalitatief vorm te geven. De scholing is bedoeld om het niveau met betrekking tot Engels van de leerkrachten te verhogen op alle scholen. Binnen st. Proo zijn er 9 scholen die Engels vanaf groep 1 aanbieden en waarvan de leerkrachten de scholing hebben afgerond.
6.3 Informatietechnologie speelt een belangrijke rol		
6.3.1	ICT is geïntegreerd in het onderwijsconcept	Zeven scholen zijn in augustus 2014 gestart als Inspiriumschool. In schooljaar 2016/2017 zijn er 11 Inspiriumscholen. Alle klaslokalen hebben de beschikking over een digibord. Het project Cultuureducatie en digitale media loopt op twee scholen in schooljaar 2016/2017
6.3.2	Medewerkers beschikken over ICT-basiscompetenties en digitale geletterdheid	Voor alle medewerkers in Proo geldt het behalen van het Digi-diploma. Het merendeel heeft inmiddels aan de eisen voldaan. De laatste kleine groep is afgerond in medio 2017.

Personeel		
	Doelen	**Resultaat 2017**
7.1 Stichting Proo zorgt voor competentiegerichte inzet van haar personeel		
7.1.1 7.1.2	De competenties van alle medewerkers zijn in beeld	De diploma's van medewerkers zijn zodanig gecategoriseerd dat het mogelijk is selecties te maken van het medewerkers die in het bezit zijn van de verschillende diploma's. Bijvoorbeeld wie de opleiding voor Intern Begeleider gevolgd heeft of Vakbekwaam directeur is. Competentiemanagement in samenhang met het Lerarenregister is een beleidspunt voor 2018.
	Op alle scholen is sprake van een professionele leercultuur	Ook in 2017 zijn er op alle lagen van de stichting bijeenkomsten geweest om het leren van en met elkaar te versterken. Daar bij werken we vanuit oog voor een goede cultuur, het doelbewust verbinden op relevante inhoudelijke thema's, leren direct toepassen in het werk, openheid in zaken en gebruik van data.
7.2 Professionalisering is primair gericht op realisatie van de doelstellingen uit het strategisch beleidsplan		
7.2.2	Scholingsaanbod is afgestemd op doelen SBP en ontwikkeling van personeelsleden en teams	In 2017 zijn er drie masterclasses geweest voor alle personeelsleden met de focus op technisch lezen en begrijpend lezen. Circa 70 medewerkers hebben een vakgerichte opleiding gevolgd of zijn daarmee gestart.
		Binnen alle teams en clusters is aandacht voor opbrengstgericht werken en het versterken van leraarvaardigheden.
7.2.3	Stichting Proo heeft erkende academische basisscholen	Er zijn 2 academische basisscholen. De ambitie is om door te groeien naar 4 is niet gerealiseerd.
7.3 Stichting Proo zorgt voor duurzame inzet van personeelsleden en optimale arbeids- en leefomstandigheden		
7.3.2	Optimale arbeids- en leeromstandigheden voor personeelsleden en leerlingen	In februari 2017 zijn leidinggevende trainingen aangeboden op het gebied van verzuimpreventie- en reductie met de focus op stressherkenning en te nemen maatregelen.
		In 2017 was het ziekverzuimpercentage 5,89 % en daarmee 0,73% hoger dan in 2016. Het landelijk ziekteverzuimpercentage in 2016 bedroeg 6,2%.
7.4.1	De medezeggenschap binnen Proo is professioneel en transparant	De leden van GMR en MR-en zijn goed geinformeerd over alle ontwikkelingen en op de hoogte van relevante besluitvormingsprocessen. De vergaderingen verlopen effectief en planmatig in een jaarplanning.
		Stichting Proo stimuleert actieve deelname en betrokkenheid van personeelsleden op beleid en verantwoording op MR en GMR-niveau. Bij de GMR zijn ontstane vacatures voor de personeelsgeleding nog niet volledig ingevuld. Voor deze vacatures zijn divers oproepen geplaatst in de Team Info, oproepen in het MT en is er een poster ontworpen.

Communicatie		
	Doelen	**Resultaten 2017**
8.1 De scholen van Stichting Proo hebben een herkenbare sterke marktpositie		
8.1.1	De scholen ontwikkelen marketing- en communicatiebeleid	Door een betere focus op marktaandeel in het MT is de focus op de scholen verbeterd op het ontwikkelen van marketing en communicatiebeleid. De jaarplannen en actiepunten 2017 werden veelal uitgevoerd. Ondersteuning van de medewerker marketing en communicatie Bestuurskantoor en Communicatiebureau Ineziatief wordt regelmatig ingezet. Het traject 'Communiceren vanuit je kracht' is op alle scholen doorlopen en wordt in maart 2018 afgerond.
8.1.2	De scholen zijn actief en gericht aan de slag met werving nieuwe leerlingen	De verhouding tussen leerlingen 4-8 jaar en 8 jaar en ouder is net als vorig jaar op de teldatum 46% - 54%.
		In 2017 is het deelnamepercentage van Proo in de Gemeenten Ermelo en Heerde gestegen. In alle andere gemeenten is daling van het deelnamepercentage.
		De Wereldweide, AZS De Vlieger, De Schakel en de Montessori Sterrenschool hebben een nieuwe flyer gemaakt en verspreid. De Bogen in Harderwijk heeft gebruik gemaakt van reclamebordjes op een rotonde in de wijk om de school in de wijk meer bekendheid te geven. Voor scholen in Epe zijn Beachvlaggen gemaakt voor promotie tijdens sporttoernooien en activiteiten.
		Op alle scholen werden Open Dagen en/of Ukkiedagen georganiseerd voor de werving van nieuwe leerlingen. Voor de Open Dagen zijn gezamenlijke advertenties geplaatst in de HAH-kranten. De scholen hebben zelf op social media de open dagen zoveel mogelijk gedeeld. De scholen plaatsen de uitnodiging voor de Open Dagen op de website en op Facebook. Bij de peuterspeelzaal zijn flyers en informatie over de school neergelegd en posters met dezelfde uitstraling opgehangen voor het werven van nieuwe leerlingen. Alle scholen geven een informatiepakketje mee aan nieuwe ouders. In de School!Week, de week van het Openbaar Onderwijs, organiseren diverse scholen extra activiteiten en open dagen.
8.2 Professionele communicatie, extern en intern, staat centraal		
8.2.1	De communicatie is vernieuwend	In december 2017 heeft Proo een ontmoeting georganiseerd met de Gemeenten (raadsleden, collegeleden, wethouders en ambtenaren, leden van de RvT en MT van Proo voor een dialoog. Deze bijeenkomst is door alle betrokkenen goed ontvangen.
		In november 2017 is een studie ochtend voor studenten georganiseerd samen met de coordinator werkplek leren; dit wordt een jaarlijkse bijeenkomst.
		De scholen profileren zich goed op social media en met het versturen van persberichten. In 2017 hebben de scholen gewerkt aan de nieuwe websites. In februari 2018 moeten alle sites live.
		Voor de nieuwe websites, facebook en flyers van de scholen zijn professionele foto's gemaakt voor een goede en welkome uitstraling.
		Voor 4 scholen is een schoolfilm opgeleverd. De film wordt gebruikt om sfeer en inhoud van het onderwijs op een mooie manier te tonen aan eigen ouders en nieuwe ouders. Voor AZS De Vlieger is een film over onderwijs aan asielzoekerskinderen gemaakt.
8.2.2	De communicatie met ouders is actief en professioneel	Twee Mystery Guests hebben alle scholen bezocht om de klantgerichtheid en profilering op diverse onderdelen te meten. De bevindingen zijn met alle schoolleiders gedeeld en de actiepunten zijn besproken.
		Diverse scholen hebben in 2017 naast de verplichte schoolgids een schoolbrochure laten maken met informatie van dagelijks belang en een activiteitenkalender.
		Diverse scholen zetten de nieuwe app 'Klasbord' in voor de communicatie met ouders.
		De scholen versturen regelmatig nieuwsbrieven (bijna altijd digitaal) aan de ouders over activiteiten en ontwikkelingen in de school.

Huisvesting		
	Doelen	**Resultaten 2017**
9.1 De veilige schoolgebouwen van stichting Proo hebben een duurzame uitstraling		
9.1.2	Alle schoolgebouwen van stichting Proo zijn veilig	Op diverse scholen zijn oefeningen gehouden en zijn voldoende bekwame BHV-ers aanwezig. Stichtingsbreed zijn BHV-scholingen aangeboden.
9.1.4	Alle scholen zijn zuinig met energie en gericht op duurzaamheid	Op vrijwel alle scholen zijn slimme meters geplaatst waarbij het energieverbruik op afstand wordt uitgelezen. Op een aantal scholen is energiezuinige verlichting aangebracht.
		Op 7 scholen zijn zonnepanelen aangebracht. Dit levert een aanzienlijke daling op van het elektraverbruik.
9.2 Stichting Proo heeft een evenwichtig en duurzaam scholenbestand		
9.2.3	Stichting Proo ontwikkelt een adequaat en strategisch huisvestingsbeleid	Via de Integrale Huisvestingsplannen wordt een adequaat huisvestingsbeleid ontwikkeld. Er zijn gesprekken gevoerd met de wethouders van de gemeenten.
		Leegstand wordt zoveel mogelijk opgevuld door externe partners binnen de school te halen.

Financiën		
	Doelen	**Resultaten 2017**
10.1 Er is een transparant systeem van financiële planning en control op centraal en op schoolniveau		
10.1.1	Tweemaal per jaar vindt een risicoanalyse plaats en worden maatregelen geformuleerd	Iedere maand worden de leerlingenaantallen en personeelsinzet gemonitord. Per trimester is er een rapportage aan het Raad van Toezicht betreffende de realisatie van de exploitatie (inclusief prognose jaarresultaat), onderwijsopbrengsten, HRM-doelen en voortgang op het strategisch beleid. Tevens is hierin een overzicht opgenomen van de lopende bedrijfsvoerings-risico's.
10.2 Stichting Proo is een financieel solide organisatie		
10.2.1	Stichting Proo heeft een sluitende (meerjaren)begroting	In 2017 is de meerjarenbegroting (MJB) geactualiseerd en er is een sluitende begroting voor de jaren 2018 tot en met 2022.

Wezenskenmerken openbaar onderwijs

In artikel 46 van de wet op het primair onderwijs wordt het karakter van het openbaar onderwijs omschreven. Deze omschrijving vormt voor de scholen van de Stichting Proo een belangrijke leidraad bij de inrichting van de dagelijkse onderwijspraktijk op de scholen. Dit komt terug in de missie van onze stichting. De pluriformiteit wordt vormgegeven door op de scholen actief aandacht te besteden aan de verschillende levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden in onze multiculturele samenleving. (Leren) omgaan met vrijheid, verantwoordelijkheid, verdraagzaamheid, gelijkwaardigheid, solidariteit en samenwerking zijn vormingsgebieden die naast het leren (het verwerven van kennis en vaardigheden) in onze scholen de nodige aandacht krijgen. De algemene toegankelijkheid komt tot uitdrukking in het feit dat er voor elk kind op onze scholen plaats is, behoudens medische en onderwijskundige beperkingen. Iedereen is welkom, ongeacht godsdienst, levensovertuiging of geaardheid.

De kernwaarden van stichting Proo zijn:
- Professioneel
- Betrokken
- Vernieuwend

De missie van Stichting Proo
Stichting Proo biedt toekomstgericht onderwijs, gericht op de totale ontwikkeling van al haar leerlingen en met hoogst haalbare opbrengsten in een veilige omgeving waar eenieder respectvol met elkaar omgaat. Stichting Proo legt op een professionele en inspirerende wijze de basis voor de toekomst van onze leerlingen waarbij de ouders de eerste actieve partner zijn.

De visie van Stichting Proo
We zijn een aantrekkelijke aanbieder van basisonderwijs op de Veluwe. We realiseren onze missie door een professionele lerende gemeenschap te zijn, waarin onze kernwaarden tot uitdrukking komen in ons dagelijks handelen. Het werken aan een ontwikkelingsgerichte, lerende cultuur is feitelijk de kern waarop wij het strategisch beleid van onze stichting duurzaam beklijven. Coöperatief leren, leren van elkaar, doelgericht en planmatig onderwijs gecombineerd met hoge verwachtingen van leerlingen is de basis voor het handelen.

Om onze doelen te bereiken hanteren we de volgende uitgangspunten:
1. Goede relaties zijn essentieel voor respectvolle omgangsvormen tussen medewerkers, leerlingen en ouders onderling;
2. Wij leven herkenbaar onze waarden en normen, wereldburgerschap is een focus;
3. Leerlingen krijgen ruimte om invloed uit te oefenen op hun eigen leertraject en leren dat zij medeverantwoordelijk zijn voor hun eigen ontwikkeling;
4. Het onderwijs is passend en uitdagend voor iedere leerling;
5. Alle scholen bieden op termijn Engels vanaf groep 1. Wetenschap en Techniek hebben een prominente plaats;
6. Het doeltreffend kunnen omgaan met moderne informatie- en communicatiemiddelen (ICT) is essentieel;
7. Alle scholen hebben hoge opbrengsten, werken volgens solide concepten en zijn gericht op een adequate voorbereiding op het vervolgonderwijs;
8. Ons personeel is uitstekend opgeleid, beschikt over eigentijdse vaardigheden en werkt vanuit een lerende houding;
9. Onze scholen werken samen met relevante partners en bieden passende lokale voorzieningen;
10. Ons personeel is zowel in houding als mondeling en schriftelijk interpersoonlijk vaardig en maatschappelijk betrokken.

2.3 Management & Bestuurskantoor

De bestuurder wordt ondersteund door het bestuurskantoor. Het bestuurskantoor adviseert en ondersteunt het Managementteam en medewerkers over onderwijskundige zaken, personeelsbeleid en -beheer, huisvestingsbeleid, en ICT. Het bestuurskantoor (BK) is gehuisvest in het gebouw van de Regio Noord Veluwe aan het Oosteinde 17 te Harderwijk.
De financiële administratie en de personele- en salarisadministratie is vanaf 2015 uitbesteed aan Onderwijsbureau Twente.

Op het bestuurskantoor werken in 2017 7 medewerkers met een totale werktijdfactor van 6 fte. In bijlage 2.3 is een overzicht van de medewerkers, hun functie en formatieomvang op het bestuurskantoor opgenomen gedurende de afgelopen vier jaren.

2.4 (Gemeenschappelijke) Medezeggenschapsraad (G)MR

De medezeggenschap is op schoolniveau en op bovenschools niveau geregeld. De afzonderlijke basisscholen en het bestuurskantoor kennen een medezeggenschapsraad (MR), waarin de lokale (school)belangen worden behartigd en waarin ouders en personeel evenredig vertegenwoordigd zijn. De directeur van de school heeft mandaat om met hen het overleg te voeren over schoolspecifieke zaken.

Bovenschools zijn de scholen vertegenwoordigd in de GMR (gemeenschappelijke medezeggenschapsraad) en is de voorzitter van het College van Bestuur de gesprekspartner ten aanzien van het overleg over de bovenschoolse zaken.
De GMR bestaat uit 12 personen waarvan 6 er gekozen zijn door en uit de ouders/verzorgers met kind(eren) op de scholen van Stichting Proo en 6 leden vanuit het personeel.

De GMR heeft in het verslagjaar 5 keer vergaderd. De GMR heeft een eigen website onder de Proo website.
De (P)-GMR heeft in 2017 haar instemming verleend aan/positief advies uitgebracht over;

- Bestuursformatieplan 2017/2018;
- Meerjarenbestuursformatieplan 2017 – 2020;
- Aanpassing directiestructuur en benoeming twee regiodirecteuren;
- Stagebeleid;
- Begroting 2017;
- Meerjarenbegroting 2017-2021;
- Beleid startende leerkrachten.

Voorts is met de GMR regelmatig gesproken over de voortgang van Functiemix, PR & Marketing en de gevolgen en anticipatie op de beperkte groei leerlingaantallen.

In bijlage 2.4 is een overzicht van de samenstelling van de GMR eind 2017.

2.5 Organisatie en communicatie

Organisatie en management

Per 1 augustus 2012 zijn de toen nog 31 locaties ondergebracht in 7 clusters onder leiding van 7 meerscholendirecteuren. Per augustus 2015 is het aantal meerscholendirecteuren teruggebracht naar 6. Elke school heeft een locatieleider. Samen geven zij vorm aan het onderwijskundig beleid en dragen zorg voor de uitvoering daarvan. Taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in een managementstatuut. In 2016 is dit aantal teruggebracht naar vijf meerscholendirecteuren met zeven waarnemend directeuren. Op basis van onderzoeken in 2016 en 2017 is geconcludeerd dat de kwaliteit van besturen versterkt zou worden als het management op de schoolniveau versterkt zou worden. Ingaande augustus 2017 heeft elke locatie een eigen (waarnemend) directeur, welke rapporteren aan twee regiodirecteuren. Bestuurder, regiodirecteuren en directeuren vormen gezamenlijk het MT. Een eerste evaluatie van de nieuwe structuur zal in het najaar van 2018 plaatsvinden. De eerste ervaringen zijn positief.
De business-controller en beleidsmedewerkers zijn, indien gewenst, als adviseur bij het MT aanwezig. Het MT is in 2017 in de regel maandelijks bijeen geweest en er is twee keer een tweedaagse geweest. Er is gewerkt aan de uitvoering van de strategische doelen voor de komende jaren, de formatie, de verdere professionalisering en teamvorming.

Op clusterniveau en op schoolniveau is verder gewerkt aan de lerende organisatie, met name gericht op en vakmanschap van de leraren.

2.6 Instandhouding

Onder het bestuur van de stichting vallen aan het eind van het verslagjaar 2017 20 openbare basisscholen (BRIN-nummers; 24 locaties) over 8 gemeenten.
Het fusieproces Daltonschool de Bongerd – Zuukerschool is in mei 2017 afgerond. Het brinnummer van de Bongerd is opgeheven per 1 augustus 2017, maar de locatie blijft wel voortbestaan en is voor de inspectie van het onderwijs ook een aparte school. Jaarlijks wordt het voortbestaan bekeken op grond van de leerlingenaantallen.

Door opheffing van een brinnummer kunnen andere scholen die onder de gemeentelijke opheffingsnorm zitten, door middel van de toepassing van het wettelijk instrument van de gemiddelde schoolgrootte, blijven voortbestaan.

De procedure voor administratieve samenvoeging van de Korenbloem met de Schovenhorst vindt plaats in het schooljaar 2017-2018. De MR-en hebben inmiddels met het voorstel van het bevoegd gezag ingestemd. Ook voor de Korenbloem geldt dat jaarlijks wordt bekeken of er voldoende leerlingen zijn om de school in stand te houden.

2.7 Het scholenbestand en voorzieningen

Het scholenbestand bestaat eind 2017 uit 24 locaties, verspreid over de gemeenten Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Heerde en Epe.
Per 1 augustus 2017 is de Parkschool in Heerde gesloten. De leerlingen zijn vrijwel allemaal overgegaan naar de Spreng in Heerde. Het Noordermerk in de gemeente Oldebroek is per 1 augustus 2017 overgenomen door het Christelijk schoolbestuur De Akker.

In **bijlage 2.7** is een overzicht opgenomen van de scholen van Proo.

2.8 Het leerlingenbestand

Het totale leerlingenaantal van de Stichting Proo bedroeg op 1 oktober 2017: 2282 leerlingen.
Het leerlingenverloop over de afgelopen jaren is hierna weergegeven. Alle scholen zijn bezig met een actieplan.

Verloop leerlingenaantallen op stichtingsniveau (teldatum 1 oktober)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Totaal Proo	3398	3249	3132	2988	2845	2650	2565	2394	2282
Verschil		-149	-117	-144	-143	-195	-85	-171	-112
Percentage		-4,38%	-3,60%	-4,60%	-4,79%	-6,85%	-3,21%	-6,67%	-4,68%

Het leerlingenaantal is in 2017 gedaald met 4,68 % (in 2016 met 6,67 %). Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de inkomsten en het personeel. In 2017 zijn opnieuw maatregelen getroffen om de financiële en personele gevolgen op te vangen.
Op 8 scholen/ locaties is het leerlingenaantal ten opzichte van 1 oktober 2016 gestegen.
Op 14 scholen/ locaties heeft een daling plaatsgevonden.

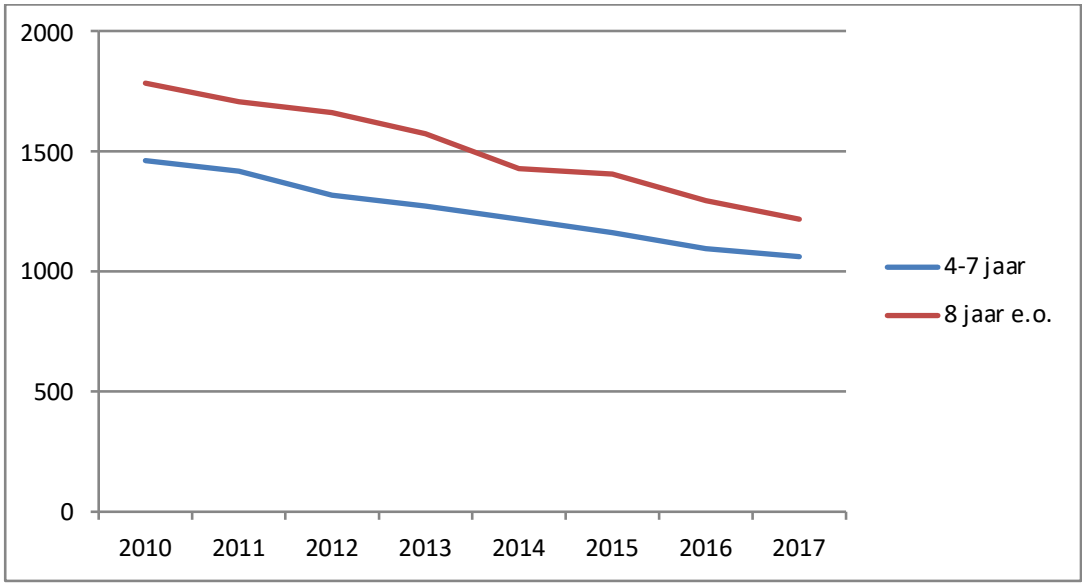

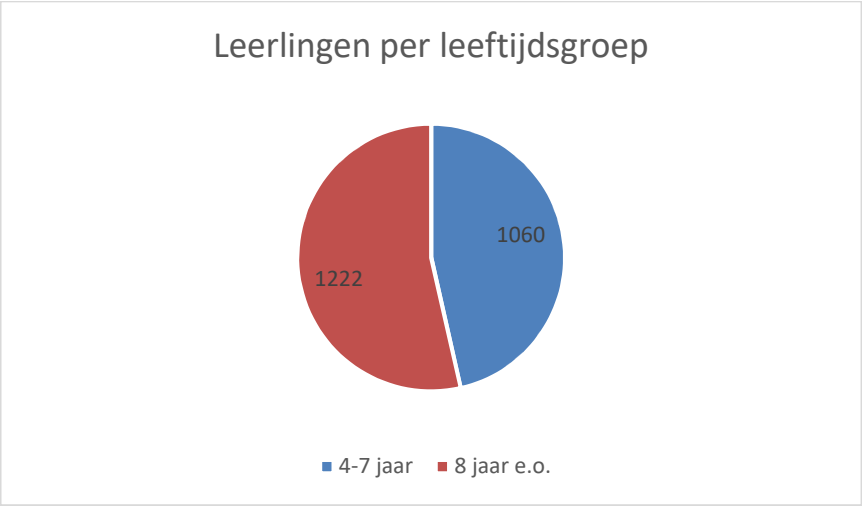

Hiernaast is de verdeling te zien tussen leerlingen onder- en bovenbouw op 1 oktober 2017, in percentages resp. 46 en 54 %.

In **bijlage 2.8** is een overzicht opgenomen van het percentage onderbouwleerlingen per school op 1 oktober 2017,

Ook in de regio is een daling van het leerlingenaantal binnen het totale basisonderwijs te zien, zoals onderstaande tabel weergeeft.

Leerlingenverloop in procenten totaal voedingsgebied en Proo

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Proo	-3,7%	-4,6%	-4,8%	-6,85%	-3,21%	-6,67%	-4,68%
Voedingsgebied Proo	-2,00%	-0,40%	-1,93%	-1,22%	-0,92%	-0,50%	-0,12%

In bijlage 2.8a is het leerlingenverloop in procenten, voedingsgebied en Proo opgenomen van 2011 t/m 2017.

2.9 Deelnamepercentage openbaar onderwijs

Het deelnamepercentage van het openbaar onderwijs ligt landelijk al jaren iets boven 30 %. Het deelnamepercentage op de noord en westkant van de Veluwe is lager dan het landelijk percentage (tussen 1 en 15 %) met uitzondering van de oostkant bij de gemeenten Epe en Heerde (rond de 30 %). Aan de noordkant van de Veluwe is het christelijk onderwijs dominant. Een overzicht van het verloop van het absolute aantal en de deelnamepercentages per gemeente over de afgelopen 4 jaren vindt u in de bijlage 2.9 en 2.9a.
In 2017 is het deelnamepercentage van Proo in 6 van de 8 gemeenten gedaald. Er zijn intern analyses voorhanden van de mogelijke oorzaken van deze daling. In alle gevallen is een lokaal of school specifiek plan van aanpak geformuleerd.

Humanistisch vormingsonderwijs
Stichting Proo biedt op alle scholen Godsdienstig en Humanistisch vormingsonderwijs (GVO en HVO) aan. Dit onderwijs wordt verzorgd door leerkrachten die vallen onder de Wet BIO.

2.10 Lokale educatieve agenda (LEA)

In de wet onderwijsachterstandenbeleid worden gemeenten en schoolbesturen verplicht om minimaal 1 keer per jaar gezamenlijk overleg te voeren over het bevorderen van integratie, het tegengaan van segregatie en het bestrijden van onderwijsachterstanden. Deze thema's dienen deel uit te maken van de lokaal educatieve agenda.
Het LEA-overleg krijgt binnen alle gemeenten steeds meer vorm. In veel gevallen wordt dit gecombineerd met de agenda voor het OOGO (huisvesting). LEA is tot nu toe vooral een uitvoerend overleg.
Onderwerpen zijn o.a. de zorgstructuur, de schakelklassen en de combinatiefunctionaris. De meerscholendirecteuren voeren het overleg met de gemeenten. Indien nodig schuift de bestuurder aan.

2.11 Marketing en Communicatie

De drie kernwaarden voor alle scholen van Proo zijn Professioneel, Betrokken en Vernieuwend. De scholen vullen dit aan met kernwaarden die betrekking hebben op het profiel van de school. Hiermee profileren de scholen zich onderscheidend.

Profilering
In 2017 hebben alle scholen het professionaliseringstraject 'Communicatie vanuit je Kracht' doorlopen.
De teams werkten toe naar een gezamenlijke geformuleerde belofte die tot stand komt met behulp van het merkwiel. Ze hebben expliciet gezocht naar de onderscheidende waarde van de school, verdiepten zich in de ouders, bedachten welke vormen van communicatie passend zijn en hebben zo mogelijk voor de belangrijkste thema's een redactionele planning gemaakt. De sessies leveren praktische vaardigheden, veel tips en tools voor aansprekende content en concrete producten op. Het traject is door de scholen met name ingezet voor de productie van de nieuwe website. In februari 2018 moeten alle websites live.

Perscontacten
In de plaatselijke en regionale kranten zijn persberichten opgenomen over activiteiten en ontwikkelingen op de scholen en bij Stichting Proo. De scholen zijn actief in het aanleveren van persberichten en de contacten met de media worden hiermee versterkt. Een enkele keer staat het verhaal van één van de scholen in een vakblad/magazine, zoals een schoolportret van de Jenaplanschool in Heerde in Magazine Het Kind. Op Daltonschool De Vrijheid zijn TV opnamen gemaakt door RTL4.

De contacten van de Voorzitter College van Bestuur met journalisten uit de regio worden ook actief gelegd. Hierdoor is met name Stichting Proo beter in de media neergezet waardoor de beeldvorming kan worden verbeterd.

Voor de aankondiging van de Open Dagen zijn in verschillende gemeenten gezamenlijke advertenties geplaatst. Een aantal scholen plaatst regelmatig advertenties in plaatselijke media en/of digitale media of nemen deel aan wijkactiviteiten om de school te profileren.
Door middel van gezamenlijke advertenties, posters, via de website en social media werden ouders en nieuwe leerlingen uitgenodigd. Bij PSZ en Kinderopvang worden informatiepakketjes van de scholen en uitnodigingen voor de Open Dag neergelegd.

In het najaar zijn advertenties geplaatst voor het werven van inval-leerkrachten en leerkrachten voor de Hoogbegaafdenklassen in Ermelo en Epe. Voor de informatieavonden over de Hoogbegaafdenklassen zijn ook advertenties geplaatst.

Stichting Proo en de scholen zijn diverse keren positief in de plaatselijke en regionale media verschenen.

Nieuwsbrief en digitale media
In 2017 hebben de MT leden iedere week een interne Teaminfo uitgebracht, met om de twee weken een algemeen deel, aangeleverd vanuit het Bestuurskantoor, en een school specifiek deel.

De scholen versturen regelmatig nieuwsbrieven aan ouders en verzorgers. Diverse scholen gebruiken de digitale app 'Klasbord' voor de communicatie met ouders en verzorgers.

Op de website van de Stichting www.stichtingproo.nl wordt informatie en nieuws over Proo en de scholen geplaatst en Proo heeft een Twitter- en Facebook-account. De scholen maken veel gebruik van Facebook voor de aankondiging van activiteiten of voor het delen van foto's of video-opnamen. Hiermee worden veel ouders en andere contacten bereikt. De berichten van de scholen worden ook zoveel mogelijk gedeeld op de Facebookpagina van Stichting Proo.

De GMR houdt de informatie over de medezeggenschap bij op de website.

Dag van de Leraar
Alle leerkrachten hebben in het kader van de 'Dag van Leraar' een bidon ontvangen met het logo van Proo erop.

3. Onderwijs en Kwaliteit

3.1 Kwaliteitszorgbeleid

Binnen Proo ligt de focus op het systematisch en doelgericht werken aan de verbetering van de kwaliteit van de hele organisatie binnen de daartoe gestelde kaders in het strategisch beleidsplan.
De directeur is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid en specifiek het onderwijskundig leiderschap.
De basis van werken ligt in een plannings- en control cyclus. 'Beginsituatie', 'doelen' en 'aanpak' worden in een jaarplan benoemd, zichtbaar gemaakt en bij 'uitvoering' gevolgd en bij 'evaluatie' geëvalueerd.

Planning en verantwoording
Alle scholen hebben een jaarverslag 2016-2017 en jaarplan 2017-2018 opgesteld. De doelen uit het SBP zijn het uitgangspunt in de plannen. De plannen zijn met de regiodirecteuren besproken.

3.2 Klachtenregeling

In het kader van de klachtenregeling is Eva Meter (werkzaam bij de IJsselgroep) als onafhankelijke vertrouwenspersoon binnen de stichting Proo aangesteld. Proo is aangesloten bij de landelijke commissie onderwijsgeschillen. Verder heeft elke school 1 of 2 schoolcontactpersonen.
Er is in 2017 1 klacht behandeld door de vertrouwenspersoon.

Bij de Rechtbank in Arnhem is 1 klacht ingediend door dezelfde ouder die eerder klachten heeft ingediend bij de Onderwijsgeschillencommissie. Het betrof dit keer een klacht met betrekking tot de Wet bescherming persoonsgegevens. De klacht is uiteindelijk ingetrokken en niet verder behandeld.

3.3 Inspectie

De onderwijsinspectie in Zwolle houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Mevrouw van Hemert is vanaf 2017 de contactinspecteur voor Proo.

Toezicht en arrangementen

Alle scholen van Stichting Proo hebben een basisarrangement. In 2017 is de Vlieger (AZC-school) door de inspectie bezocht.
Stichting Proo heeft geparticipeerd in een pilot "Vernieuwd Toezicht Primair Onderwijs". De bestuurder heeft hierbij in het najaar van 2016 en begin 2017 overleg gevoerd met de inspecteur over de ontwikkelingen op stichtingsniveau en de individuele scholen zijn nader besproken. De inspectie heeft de bestuurlijke beheersing en de kwalitatieve aansturing van de stichting als voldoende beoordeeld.

3.4 Opbrengsten

Alle scholen maken naast de methode-gebonden toetsen gebruik van methode-onafhankelijke toetsen van Cito. De gegevens zijn opgenomen in het leerlingvolgsysteem van ParnasSys.
Alle scholen van de Stichting Proo nemen sinds 2016 deel aan de IEP-eindtoets.

Opbrengstgericht werken en de basis op orde
Om de leeropbrengsten nog verder te versterken is de afgelopen jaren zwaar ingezet op onderwijskundig leiderschap en "de basis op orde" op alle scholen.
Opbrengstgericht werken vormt een belangrijk speerpunt in het strategisch beleidsplan. In 2014 t/m 2016 is veel aandacht besteed aan het verhogen van de opbrengsten en het vakmanschap van de leerkrachten, o.a. door het regelmatig op de agenda van het MT te zetten, scholing van de directeuren en locatieleiders in onderwijskundig leiderschap, versterking van het onderwijskundig leiderschap in de school, Masterclasses, Train de Trainer programma's, professionalisering van een groot aantal leerkrachten op diverse vakgebieden en het delen van kennis in Professionele Leergemeenschappen.

In oktober 2017 is een team van 4 directeuren gevormd. Zij voeren, in eerste instantie o.b.v. een externe deskundige, zgn. groeimetingen op scholen uit. Deze groeimetingen 'meten' de kwaliteit van het onderwijs.

In 2018 worden de verbeterpunten uit deze groeimetingen en audits in de scholen uitgevoerd.

De focus ligt op de doelen uit hoofdstuk 6.1 van het strategisch beleidsplan en dan vooral 6.1.1 t/m 6.1.4.

Uitstroom naar het VO
Het aantal leerlingen dat uitstroomt naar het VO is de afgelopen 4 jaren vrijwel constant. In 2017 zijn 340 leerlingen van groep 8 uit uitgestroomd naar het VO. (In 2016: 382, 2015: 360, 2014: 426)
Hieronder uitstroom per schooljaar naar soort voortgezet onderwijs van het totale aantal leerlingen.

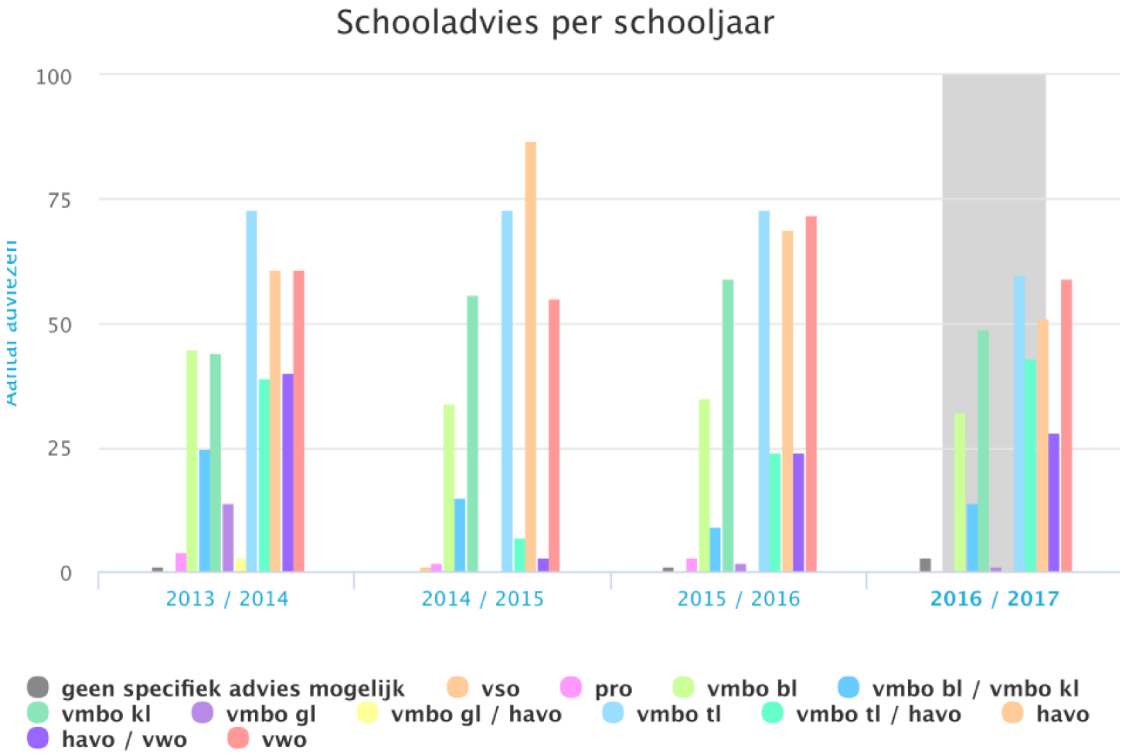

Figuur 1 Uitstroom naar VO Proo totaal 2014 tot en met 2017

3.5 ICT

Met ingang van het cursusjaar 2017-2018 worden de drie pijlers van onze Inspiriumscholen verder uitgerold over de overige scholen van de Stichting Proo. Voor ondersteuning van de scholen is een werkgroep geformeerd.

Deze drie pijlers zijn:
- Het nieuwe leren (eigentijds en uitdagend onderwijs, talentontwikkeling)
- Educatief partnerschap (actieve betrokkenheid ouders en samenwerking)
- Extended learning (slimme inzet van ICT, flexibiliteit, 21e-eeuwse vaardigheden)

Leerlingen leren hierdoor online, en dus plaats- en tijdonafhankelijk te werken. Mijn Omgeving Online (MOO) van HeutinkICT en Padlet zijn tools die hierbij veelvuldig worden ingezet.

Steeds meer wordt ook Office365 gebruikt door leerlingen. De Plusklas van basisschool de Cantharel maakte gebruik van de Preview-versie van Microsoft Classroom. Dit initiatief van Microsoft is medio 2017 opgenomen in een andere online tool: Microsoft Teams. Dit wordt nu vaker ingezet voor leerlingen van groep 7 en 8. Leerlingen werken in Office365 in een apart leerlingendomein: Prookids.nl.

In december 2017 is een einde gekomen aan de uitzonderingspositie van de Zuukerschool. Voor deze school was het niet mogelijk de Internetverbinding op het vereiste niveau te brengen zodat deklas.nu3 goed kan functioneren. In overleg met Heutink-ICT mocht de Zuukerschool gebruik blijven maken van C3LO. Ondersteuning vanuit Heutink-ICT geschiedde op basis van ‘best effort’. De school heeft nu een eigen netwerk, dat wordt beheerd door Halil Dogan met ondersteuning van de servicedesk van HeutinkICT.

Vanuit het Inspirium zijn workshops in de klas verzorgd. Leerkrachten en leerlingen leren op deze manier samen, waarna de leerkracht zich voldoende vertrouwd voelt om deze technologie zelf in te zetten.
Workshops die verzorgd zijn, zijn Programmeren met kleuters, Programmeren in groep 3 en 4, Animatiefilmpjes maken in groep 5 en 6 en Minidocumentaires maken op de iPad in groep 7 en 8.

Vier Inspiriumscholen hebben de beschikking gekregen over een touchtafel, een touchscreen dat ik horizontale stand kan worden gebracht. Met behulp van o.a. Prowise Presenter kunnen leerlingen hieraan samenwerken en leerspelletjes doen.

3.6 Passend onderwijs

Op 1 augustus 2014 is de wet Passend onderwijs ingevoerd. Alle basisscholen hebben de wettelijke taak om passend onderwijs te geven. De samenwerkingsverbanden weer samen naar school zijn opgeheven en alle scholen zijn aangesloten bij een nieuw regionaal samenwerkingsverband. De scholen van stichting Proo zijn aangesloten bij twee verschillende samenwerkingsverbanden:
Het samenwerkingsverband Onderwijszorgkoepel Noord-Veluwe (Zeeluwe) omvat de scholen in de gemeenten Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Zeewolde, Nunspeet, Elburg en Epe.
Het samenwerkingsverband 2305PO in de regio Zwolle werkt met kamers. De kamer de Stroming omvat de openbare scholen in en rond Zwolle en de Jenaplanschool en Vrije School in Zwolle. De scholen van de stichting Proo in de gemeenten Heerde en Oldebroek vallen eveneens onder deze kamer de Stroming.
De regionale indeling is door de minister vastgesteld, in overleg met de betrokken besturen in de regio's.

Voor de missie, visie en het ondersteuningsplan van de beide samenwerkingsverbanden verwijzen wij u naar de websites:
Zeeluwe: http://www.zeeluwe.nl/
Stroming: http://www.dcdestroming.nl/

De middelen van de samenwerkingsverbanden worden ingezet voor;
- Directe inzet in het onderwijs, bijvoorbeeld de inzet van een onderwijsassistent;
- Indirecte inzet in het onderwijs, bijvoorbeeld een zorgcoördinator/IB;
- Professionalisering leerkrachten/IB;
- Inzet expertise;
- Arrangementen;
- Hulpmiddelen of aanpassingen ten behoeve van passend onderwijs.

Binnen Proo is in 2017 het volgende ontwikkeld/geïmplementeerd en geborgd op het gebied van passend onderwijs:
- Onderwerpen betreffende passend onderwijs staan periodiek op de agenda van het KCO en die van het MT;
- Onderwerpen uit ondersteuningsplan van onze beide SWV zijn omgezet in een uitvoeringsplan;
- De Monitor van Zeeluwe is door alle betrokken scholen ingevuld;
- In alle gemeenten van st. Proo is "de lokale foto" besproken. Het SWV Zeeluwe bespreekt per gemeente de uitkomsten van de Monitor;
- Per gemeente zijn actiepunten bepaald;
- De schoolondersteuningsprofielen (SOP's) zijn door de scholen geëvalueerd;
- Voor het inzetten van arrangementen is een plan opgesteld;
- In de schoolgidsen en op de website wordt het vorm geven van passend onderwijs beschreven;
- Op voorlichtingsavonden voor ouders komt Passend Onderwijs aan de orde.

In 2018 zijn de volgende ontwikkelingen voorgenomen:
- Iedere school stelt een nieuw schoolondersteuningsprofiel op voor de periode 2018-2022
- Samenwerking met scholen van een ander bestuur in eenzelfde gemeente wordt uitgebreid.
- Betreffende VVE wordt in de verschillende gemeenten de afstemming verbeterd.

Plan van aanpak hoogbegaafdheid (en digitale plusklas)

Ook in 2017 had de Stichting Proo weer twee groepen in de Digitale Plusklas met totaal ca. 30 leerlingen. Dit 'Onderwijs op afstand' voldoet in grote mate aan de onderwijsbehoeften van "meerpresteerders" en deels aan hoogbegaafde kinderen. Er zijn drie informatiebijeenkomsten georganiseerd voor ouders en leerkrachten.

Op vrijwel alle scholen is een beleidsplan hoogbegaafdheid en worden hoog- en meerbegaafde leerlingen extra begeleid. Op scholen zijn verdere initiatieven ontplooid om extra in te zetten op leerlingen die meer aankunnen o.a. deelname aan plusklassen in samenwerking met het VO.

In 2017 is een plan van aanpak en uitvoering opgesteld om te komen tot 2 HB-klassen. In 2018 starten deze 2 groepen.

3.7 Kennis Centrum Onderwijs (KCO)

In het Kenniscentrum is de expertise gebundeld die nodig is om aan de verschillende leerbehoeftes van de kinderen op de basisscholen tegemoet te komen. Een onderwijsadviseur (GZ-psychologe) van de Stichting Proo voert de coördinatie en de uitvoerende werkzaamheden. Daarnaast verrichtten in 2017 3 orthopedagogen van Stichting Proo die de nodige kwalificaties hebben (ten minste universitair geschoold, orthopedagogiek/ psychologie) werkzaamheden voor het Kenniscentrum Onderwijs. Totaal gaat het om 1,4 FTE bij het Kenniscentrum.

Het KCO is werkzaam op de volgende gebieden:
- Leerlingconsultaties;
- Leerlingbegeleiding;
- Procesbegeleiding en professionalisering (op schoolniveau en leerkrachtniveau);
- Onderwijskwaliteit;
- IB-netwerk (voorbereiding en uitvoering).

Leerlingbegeleiding:
In het jaar 2017 is sprake geweest van een afnemend aantal onderzoeken en dyslexieverklaringen. Zie hiervoor de onderstaande grafiek.

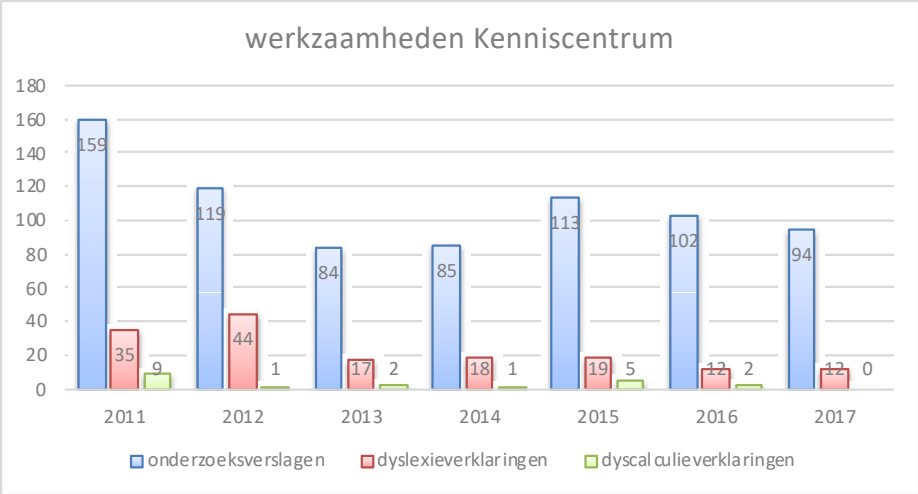

Figuur 2 Werkzaamheden Kenniscentrum en verklaringen

Kaderteams:
Uit de eigen organisatie zijn specialisten op het gebied van gedrag, taallezen, rekenen, het jonge kind, interne begeleiding, hoogbegaafdheid uitgenodigd om deel te nemen aan het kaderteam. Ook zijn didactische coaches in het kaderteam opgenomen. Het kaderteam wordt door het KCO aangestuurd.

In 2017 zijn op de volgende onderwerpen ontwikkelingen en verbeteringen doorgevoerd:
- Kwaliteit van het onderwijs;
- Evaluaties BOUW, SprintPlus en arrangementen
- Opzetten en begeleiden kaderteams.

In 2018 worden op de volgende onderwerpen ontwikkelingen en verbeteringen doorgevoerd:
- Kwaliteit van het onderwijs;
- Hoogbegaafdenonderwijs;
- Het toetsen;
- Evaluaties BOUW, SprintPlus en arrangementen;
- Begeleiden bovenschoolse teams;
- Beleidsplan sociale veiligheid opstellen.

4. HRM

4.1 Beleidsontwikkeling.

In 2017 is er beleid vastgesteld ten aanzien van:
- Bestuursformatieplan 2017/2018;
- Meerjarenbestuursformatieplan 2017 – 2020;
- Reorganisatie managementstructuur;
- Werkwijze MT Stichting Proo;
- Startende Leerkrachten;
- Administratieve organisatie inzake Benoeming, vervanging en ontslag personeel.

Op de volgende terreinen is beleid in ontwikkeling gezet:
- Arbeidsomstandigheden;
- Gesprekkencyclus;
- Reglement Gemeenschappelijke Medezeggenschap;
- Medezeggenschapsstatuut.

4.2 Professionalisering

Op basis van het Strategisch Beleidsplan en de behoeften binnen de school is er een professionaliseringsagenda opgesteld. Er wordt bewust de komende vier jaar met een beperkte groep aan opleiders gewerkt. De prioriteit ligt bij het ontwikkelen van professionele leergemeenschappen, scholing (voor de opleiding tot) directeuren, de realisatie van de doelstellingen in het Strategisch Beleidsplan voor wat betreft de Engelse taal, ICT en Nederlandse taal.

Stichting Proo heeft het vierjarig professionaliseringstraject zoals gestart in 2014/2015 voorgezet. In de drie masterclasses voor alle personeelsleden zijn de laatste ontwikkelingen en kennis m.b.t. onderwijsinhoudelijke thema's besproken. De opgedane kennis uit de masterclasses wordt vertaald naar het handelen op de werkvloer. Het versterken van het handelen van de leerkracht vormt het belangrijkste doel van deze activiteiten.

In 2017 zijn bij de Katholieke Pabo Zwolle de volgende opleiding afgerond of gestart:
- Procesbegeleider NOVO door 6 personen
- Pedagogisch Tact door 16 personen
- Professionele Leer Gemeenschap (PLG) Rekenen door 8 personen
- PLG Taal/lezen door 3 personen
- Specialist Jonge Kind door 6 personen
- Beeldcoaching/didactisch coaching door 7 personen
- Specialist Specifieke Onderwijsbehoeften door 4 personen
- Opleiding Vakbekwaam Schoolleider (2e jaar) door 3 personen.

Bij de Nederlandse Schoolleiders Opleiding / Centrum Nascholing Amsterdam (NSO-CNA) volgen zes personen de opleiding voor Schoolleider Basisbekwaam (1e jaar). Bij Windesheim volgen drie leerkrachten de opleiding tot Intern Begeleider. Daarnaast zijn er diverse andere opleidingen gevolgd zoals o.a. de opleiding tot schoolleider bij de Montessorivereniging, de Leergang Controlling bij Infinite, Visie op werk bij AOG en Corporate Antropologie bij de Academie voor Organisatiecultuur en de opleiding Facility Management bij Fiac.

4.3 Formatie en personeelsbestand

De bezetting per 31 december 2017 in vaste en tijdelijke dienst bedroeg 178,4 fte (exclusief ziektevervanging). . Van de bezetting van 178,4 fte was 18,4 fte in tijdelijke dienst en 160 fte in vaste dienst. Hiervan was 3 fte aan vast personeel in de vervangingspool geplaatst. Ten opzichte van 2016 is de formatie in vaste dienst, tijdelijke formatie en vast personeel in de vervangingspool verminderd. De omvang van de formatie is de laatste zes jaar dalende.

De landelijk gemiddelde leeftijd van het onderwijspersoneel in per 1 oktober 2017 is 40,19 jaar.
De gemiddelde leeftijd van het onderwijzend personeel bij stichting Proo per 1 oktober 2016 bedraagt 42,45 jaar.

In januari 2017 is een onderzoek gedaan naar de gewenste managementstructuur van de Stichting Proo. Het resultaat van dit onderzoek was een aanpassing van de directiestructuur. De constructie met vijf meerscholen

directeuren en locatieleiders op de locaties is vervangen door een structuur waarbij er twee regiodirecteuren zijn benoemd en op elke locatie een directeur. De functies van meerscholen directeur en locatieleiders zijn vervallen. De motivering voor deze keuze ligt in de wens om te komen tot een versterking van het management op schoolniveau met behoud van een afgeslankt middenmanagement. Het is de verwachting dat deze structuur zal zorgdragen voor een versterking van de onderwijskwaliteit en profilering van de school in de buurt.

Na het voornemenbesluit van de bestuurder en akkoord van de vakbonden over de regeling van de rechtspositionele gevolgen voor de meerscholen directeuren en locatieleiders is eind april direct gestart met de werving en selectie van de twee regiodirecteuren. Begin mei is vervolgens, in afstemming met de beide regiodirecteuren, de procedure voor de werving en selectie van de schooldirecteuren opgesteld. Op grond van de briefselectie is iedereen die gesolliciteerd heeft naar de functie van directeur, door de bestuurder bij de betreffende medezeggenschapsraad voorgedragen voor benoeming. Van alle medezeggenschapsraden is een positief advies inzake de voordracht tot benoeming ontvangen. Alleen kandidaten in het bezit van de opleiding Vakbekwaam Schoolleider zijn benoemd in de functie van directeur. Kandidaten die niet beschikken over deze kwalificatie worden materieel in de positie van directeur gebracht, maar zijn benoemd als leerkracht LB. Er is een transitiefase van twee jaar. Gedurende deze twee jaar worden de directeuren die nog niet beschikken over het diploma Vakbekwaam directeur in de gelegenheid gesteld hun diploma behalen en zal het managementstatuut worden opgesteld.

Op de 21 scholen, verspreidt over 24 locaties zijn per 1 augustus 2017 15 locatieleiders benoemd tot directeur. Daarbij geven 2 directeuren leiding aan twee scholen/locaties, er zijn 6 locatieleiders formeel benoemd als leerkracht LB maar in de praktijk geven zijn leiding aan een school of locatie. Deze 6 personen volgen allen de opleiding tot Schoolleider. Voorts zijn 2 meerscholen directeuren benoemd als schooldirecteur. Stichting Proo kent thans 27 personen die de titel van directeur voeren. Na de zomervakantie zijn alle hiervoor benoemde functionarissen gestart met hun werkzaamheden, behoudens één directeur wegens ziekteverlof. In deze tijdelijke vacature is inmiddels voorzien door de vervanging van een directeur van buiten de organisatie. Op de scholen werken thans 15 vrouwen en 8 mannen als directeur. De beide regiodirecteur zijn van het mannelijk geslacht.

Hieronder een overzicht van de personele bezetting (exclusief vervangers) per 1 augustus, in de afgelopen zes jaar.

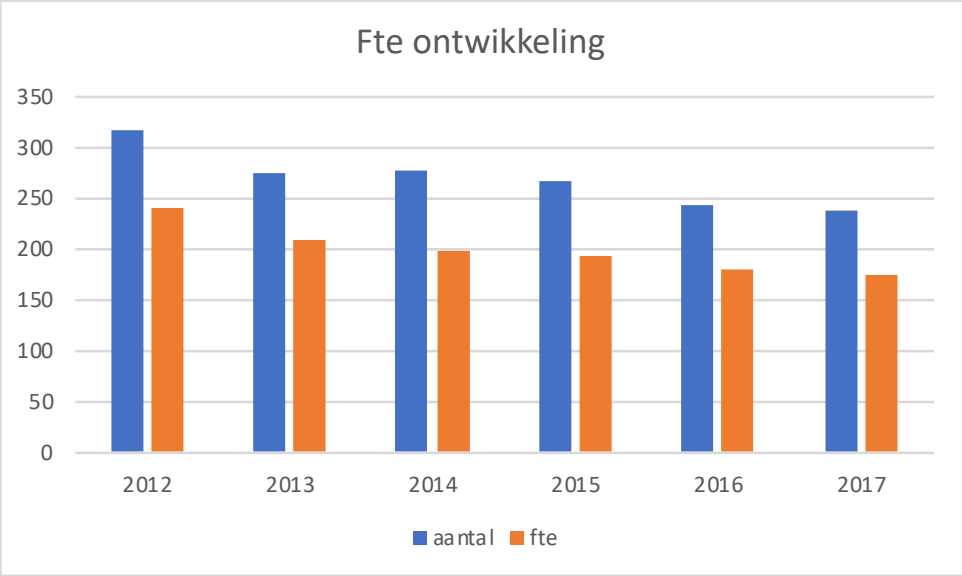

Figuur 3 ontwikkeling aantal fte per 1 augustus van de jaren 2012 tot en met 2017.

Net als in voorgaande jaren werkten er binnen de Stichting Proo meer vrouwen (80%) dan mannen. Dit geldt voor alle scholen.

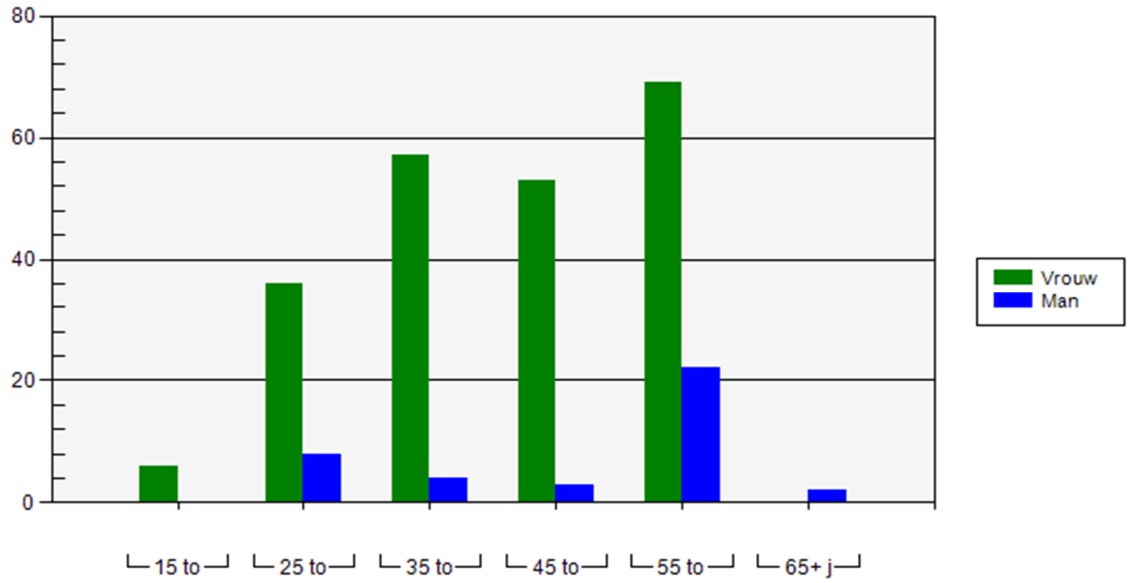

Figuur 4 Leeftijdsopbouw van alle personeelsleden per 31 december 2017.

Uit de hiervoor opgenomen grafiek blijkt dat op 31 december 2017 de grootste groep mannen zich bevindt in de categorie 55 tot 65 jaar.

4.4 Decentraal Georganiseerd Overleg (DGO) en reorganisatieplan.

In het voorjaar van 2017 is er overleg gevoerd met de vakcentrales over de rechtspositionele gevolgen van de verandering van de managementstructuur. Er is een werkgelegenheidsgarantie overeengekomen voor alle locatieleiders en meerscholen directeuren. De aanpassing van de managementstructuur heeft niet geleid tot gedwongen ontslagen. Sinds 2012 is er bij Stichting Proo sprake geweest van Sociaal Plannen met als doel om de omvang van het personeelsbestand in overeenstemming te brengen met de begroting.

4.5 Mobiliteit.

Stichting Proo kent een actief mobiliteitsbeleid. Elk jaar wordt elke medewerker benaderd en gevraagd de personele wensen voor het komende schooljaar kenbaar te maken. Per 1 augustus 2017 zijn er 230 mutaties doorgevoerd voor wat betreft wisseling functie, school, werktijdfactor of ontslag.

4.6 Verzuim.

De streefwaarde die Stichting Proo opgenomen heeft in haar Strategisch Beleidsplan met betrekking tot het verzuimpercentage bedraagt 1% onder het landelijk gemiddelde. Het landelijk gemiddelde voor het PO (Ba0) bedroeg in 2016; 6,2 %. Het gemiddelde verzuimcijfers over de drie trimesters in 2017 komt uit op 5,89%. De streefwaarde lag gedurende de eerste twee trimester binnen handbereik maar is door het sterk opgelopen verzuim in het derde trimester, niet gerealiseerd.

Het verzuimcijfer beweegt zich de laatste jaren tussen de 5 en 6%.

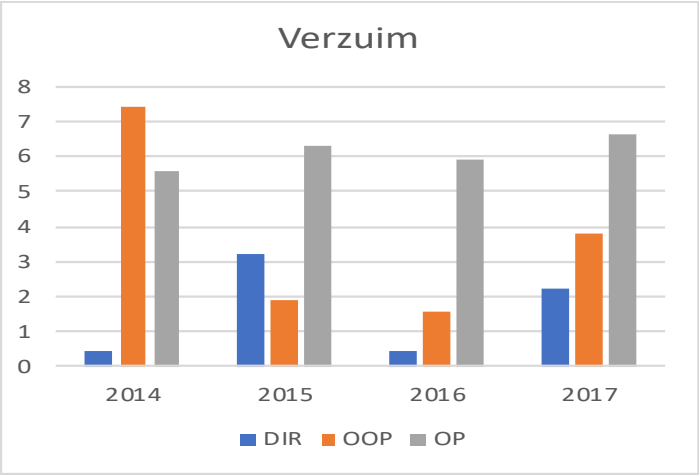

Figuur 5 verloop van het percentage verzuim in de afgelopen 3 jaar

In de vervanging wordt voorzien door de inzet van invalkrachten en poolers. De groep invalkrachten bestaat uit oud-Proo-medewerkers die een wachtgelduitkering ontvangen en meestal jonge afgestudeerde leerkrachten. De poolers bestaan uit medewerkers van de Stichting Proo die ingezet worden op vervanging. In het kalenderjaar 2016 is het besluit genomen per 1 januari 2017 uit het Vervangingsfonds te treden. Dat betekent dat er nog nauwelijks premie aan het Vervangingsfonds betaald wordt in 2017 en verder, maar dat de kosten van vervanging voor eigen rekening zijn. Leidinggevenden hebben trainingen ontvangen gericht op de preventie -en reductie van verzuim. Alle medewerkers zijn erop geattendeerd/erin gestimuleerd op vrijwillige basis deel te nemen aan twee door de werkgever georganiseerde gezondheidschecks in 2017.

Sinds januari 2017 werkt Stichting Proo met een nieuwe bedrijfsarts; Jacob Aart Hagen.

4.7 Informatievoorziening en overig

Op 5 oktober en 12 december 2017 is er gestaakt op bijna alle scholen van de Stichting Proo. De stakers eisen een verhoging van de salarissen en vermindering van de werkdruk. Stichting Proo onderschrijft deze eisen en heeft over de niet gewerkte dagen geen salaris ingehouden.

Op 20 maart en op 22 november 2017 is er een bijeenkomst georganiseerd voor de vertrouwenspersoon en schoolcontactpersonen waarbij de schoolcontactpersonen geïnformeerd zijn over hun rol bij (vermeende) klachten of uitingen van ongenoegen. Sinds januari 2017 werkt Stichting Proo met een nieuwe vertrouwenspersoon: Eva Meter.

Alle directeuren van Stichting Proo staan geregistreerd in het Schoolleidersregister. Registratie van de Leraren in het Lerarenregister is mogelijk vanaf 1 augustus 2018. De datum waarop registratie verplicht wordt is nog niet bekend.

Medewerkers worden via artikelen in de Teaminfo's geïnformeerd over beleidsontwikkelingen binnen de Stichting en daarbuiten.

5 Huisvesting en facilitaire zaken

5.1 Aanvragen, afhandeling en planning huisvestingsverzoeken bij gemeenten

De aanvragen in 2017 van 2 lokalen uitbreiding Cantharel in Ermelo is toegekend en zal in 2018 gerealiseerd worden. Vervanging dak Schovenhorst in verband met een constructiefout is toegekend en is uitgevoerd in 2017;

Er zijn bij diverse gemeenten begin 2018 aanvragen ingediend voor:
- Vervangende nieuwbouw/ renovatie van de Horsthoekschool;
- Renovatie van de Wereldweide;
- Vervanging platte dak (betreft constructiefout) van de Veste;
- Verbetering van de ventilatie van de Veste
- Verbetering van de entree van de Veste in Harderwijk.

5.2 Nieuwbouw en renovatie

In 2017 zijn onder meer de volgende projecten gerealiseerd:
- De dakpannen van de Veste zijn in de zomer van 2017 vervangen wegens slijtage.
- In 2018 worden inpandig verbeteringen getroffen bij de Jenaplanschool (vloer en schilderwerk gemeenschapsruimte); de Jan Ligthartschool (vloer, schilderwerk en toiletgroepen).

5.3 Facilitaire zaken

In 2017 is een nieuw Meerjarenonderhoudsplan (MOP) tot stand gebracht in samenwerking met diverse partners.

Er vindt een inventarisatie plaats van alle bedrijven die diensten op het gebied van onderhoud aan onze scholen in de verschillende gemeenten leveren. Dit betreft diensten als: brandmeldinstallaties en alarmopvolging, kleine blusmiddelen, CV, noodverlichting, materialen BHV-koffers, zonwering, valbeveiliging en bliksembeveiliging. Daar waar mogelijk is al een nieuwe opdracht gegeven voor de verschillende dingen aan 1 of 2 leveranciers. De andere heroverwegingen en opdrachten vinden plaats in 2018.

Onderhoudswerkzaamheden:
- De leien van de Cantharel worden in 2018 vervangen. Er is in het najaar van 2017 betere beveiliging aangebracht om vallende leien niet op personen te laten neerkomen.
- De Veste heeft een inpandige opknapbeurt gehad; vervanging zonweringsdoek, schilderwerk binnen, vervanging vloerbedekking en keuken.
- Het plein van de Gildeschool is met behulp van ouders, directie, conciërges en team mooi aangepakt en heeft veel uitdagingen gekregen voor het spelen van de leerlingen.
- De akoestiek is verbeterd op De Veste, de Delta en de Arendshorst. Bij de Jan Ligthart vindt dit plaats in het eerste kwartaal van 2018.
- Op de Nieuwe Wisselse School zijn 5 toiletgroepen gerenoveerd en weer zeer eigentijds en modern geworden.
- De herkenbaarheid en toegankelijkheid van de Vrijheid in de MFA Scola is verbeterd d.m.v. een kleine aanpassing aan het gebouw.
- De Gildeschool wordt inpandig geschilderd en gesausd in aantrekkelijke eigentijdse kleuren.
- De Horsthoek wordt 1 lokaal vernieuwd in 2018.

Overig:
- Alle scholen hebben een nieuw kopieerapparaat annex printer gekregen eind december 2017. De leverancier is Konica Minolta.
- Er is een meerjarenvervangingsplan voor meubilair in eigen beheer gemaakt. In 2018 zijn de Veste, Horsthoekschool en de gemeenschapsruimte van de Gildeschool aan de beurt.

6 Financiën

6.1 Inleiding

Het jaarverslag 2017 wordt in een separaat bestuursverslag en een financiële jaarrekening opgeleverd. Dit hoofdstuk is een samenvatting van de financiële jaarrekening.
Achtereenvolgens wordt ingegaan op de balans per 31 december 2017, de staat van baten en lasten, de investeringen en het financiële beleid. In de afzonderlijke (voorgeschreven) continuïteitsparagraaf (Hoofdstuk 8), wordt ingegaan op de verwachte financiële gevolgen van het gevoerde en uit te voeren beleid, het risicomanagement-systeem en de rapportage van het toezichthoudend orgaan.

6.2 Financiële situatie per 31 december 2017

Balans
Hieronder is de gerealiseerde balanspositie per ultimo 2017 en 2016 weergegeven. De activa-zijde geeft de opbouw van de bezittingen weer. De passiva-zijde toont hoe de totale bezittingen zijn gefinancierd.

Bedragen per 31/12 **in duizenden euro's**	**2016**	**2017**
Activa		
Vaste activa		
Materiele vaste activa	2.016	1.828
Financiële vaste activa	23	21
Vorderingen	887	952
Liquide middelen	2.632	2.477
Totaal	**5.558**	**5.278**
Passiva		
Eigen vermogen	1.696	1.962
Voorzieningen	1.596	1.556
Langlopende schulden	8	0
Kortlopende schulden	2.258	1.760
Totaal	**5.558**	**5.278**

Reserves
De reserves nemen toe door het positieve resultaat.

Voorzieningen
De voorzieningen dienen voor de gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud over meerdere jaren en ter dekking van reeds aangegane personele verplichtingen welke in de nabije toekomst tot een uitgave zullen leiden.

Voorzieningen (x € 1000)	2017	2016
Voorziening onderhoud	1.444	1.403
Voorziening reorganisatie	-	13
Voorziening functiemix	-	66
Voorziening jubilea	112	113
Totaal	**1.556**	**1.595**

De voorziening groot onderhoud is gevormd op basis van een meerjarenonderhoudsplan dat periodiek wordt geactualiseerd. Voor het laatst is dit in 2017 gebeurd. Jaarlijks wordt een vast bedrag als kosten voor groot onderhoud opgenomen in het resultaat en aan de voorziening toegevoegd. De werkelijke uitgaven voor groot onderhoud worden aan de voorziening onttrokken. De effecten van de actualisatie worden verwerkt in de jaarcijfers vanaf 2018.

De voorziening Jubileumgratificaties is gevormd ter dekking van toekomstig te verwachten uitkeringen in verband met 25- en 40-jarige ambtsjubilea. Het saldo is bepaald op basis van de door VOS/ABB opgezette eenvoudige berekeningswijze, met een vast bedrag van € 700 per fte zoals toegepast door ObT.

Kengetallen

Voor financiële sturing wordt gebruik gemaakt van kengetallen. Hierna staan een aantal belangrijke kengetallen vermeld.

Ken- en stuurgetallen	2017	2016
Vermogensbeheer		
Solvabiliteit	37%	31%
Kapitalisatiefactor	34%	32%
Budgetbeheer		
Liquiditeit	1,95	1,56
Rentabiliteit	2%	0%

6.3 Financiële gang van zaken gedurende het verslagjaar

Exploitatierekening
Hieronder is de verdichte staat van baten en lasten in duizenden euro's (de exploitatierekening) over het boekjaar 2017 weergegeven, afgezet tegen de begroting 2017 en de realisatie van 2016.

Baten	Werkelijk 2016	Begroot 2017	Realisatie 2017
Rijksbijdragen	16.001	14.910	16.081
Overige overheidsbijdragen	357	20	176
Overige baten	345	155	291
Totaal baten	**16.703**	**15.085**	**16.548**
Lasten			
Personeelslasten	13.327	11.843	12.772
Afschrijvingen	377	381	400
Huisvestingslasten	1.550	1.469	1.436
Overige lasten	1.418	1.296	1.669
Totaal lasten	**16.672**	**14.989**	**16.277**
Saldo baten en lasten	**31**	**96**	**271**
Financiële baten en lasten	-2	-7	-5
Resultaat	**29**	**89**	**266**

Toelichting verschil ten opzichte van de begroting:

De **baten** zijn ruim € 1.100.000 beter dan begroot. Voor ca. € 500.000 is dit een gevolg van bijstelling van de bekostiging met ca. € 200.000 aan extra baten van de samenwerkingsverbanden die vanaf 2016 ook de middelen van zware ondersteuning hebben overgedragen naar de deelnemende besturen en subsidies voor eerste opvang vreemdelingen (€ 300.000)
De overige overheidsbaten zijn hoger dan begroot als gevolg van extra gemeentelijke bijdragen voor achterstandsleerlingen. Bij de overige baten zijn vooral detacheringen tot augustus 2017 en bijdragen van schoolorganisaties voor gezamenlijke projecten die voor extra baten zorgen.

De **personele lasten** zijn € 930.000 hoger dan begroot door:
Hogere salariskosten (+€ 825.000)
Meer kosten scholing (+ € 180.000),
Kosten inhuur personeel en interim-management (+ € 102.000),
Lagere premie Verzekering wga (- € 50.000),
Hogere uitkeringen (- € 72.000) en
Diversen (- € 56.000).
De **afschrijvingslasten** zijn ca. € 19.000 hoger dan begroot door een grote investering in ICT op het eind van 2016 die voor een lager bedrag in de begroting 2017 opgenomen was.
De **huisvestingslasten** zijn ca € 30.000 lager dan begroot, door lagere gebruikerslasten MFA-'s.
De **overige materiële lasten** zijn ca. € 370.000 hoger dan begroot, door hogere overige beheerskosten door meer deskundigenadvies, afkoop contracten reproductie en extra afschrijvingslasten van activa die al eerder buiten gebruik was

gesteld (+ € 268.000), extra inspanningen op het gebied van PR (€ 40.000), meer reproductiekosten (€ 26.000) en diversen (+ € 36.000).

Toelichting grootste verschillen ten opzichte van 2016:

De **baten** zijn in 2017 € 155.000 minder. Dit is vooral een gevolg van minder rijksbijdragen. De rijksbijdragen zijn minder door een groot aantal factoren. Sterk negatief hebben gewerkt een daling van het aantal leerlingen en daling van het aantal leerlingen met een achterstand (gewicht). Positief, maar onvoldoende om de negatieve punten te compenseren zijn de compensatie voor gestegen salariskosten en toename asielzoekersleerlingen. Het verschil tussen 2016 en 2017 voor gemeentelijke middelen, overige overheid bedraagt ca. € 180.000 (lager) door minder projecten op de gebieden onderwijsachterstandenbeleid en cultuureducatie. De overige baten zijn lager dan in 2016 door een afname van verhuur opbrengsten en minder detachering.

De **personele lasten** zijn ruim € 560.000 lager door lagere salariskosten onder andere als gevolg van afname van de bezetting (- € 840.000), verzekering WGA (- € 40.000), minder inhouding uitkeringslasten (- € 90.000) en een daling van de dotaties aan personele voorzieningen van €- 180.000. Daar staat tegenover stijging van de kosten van scholing met (+ € 156.000), daling van de uitkeringslasten wegens uittreding bij het vervangingsfonds per 1 januari 2017 (+ € 560.000) en daling van diverse kleine zaken (- €130.000).
De **huisvestingslasten** zijn ca. € 110.000 lager door dalingen op vrijwel alle onderdelen als gevolg van sluiting van scholen.
De **overige materiële lasten** zijn ca € 250.000 hoger door meer kosten deskundigenadvies en beheer, afkoop contract reproductie met verschillende einddatums en afschrijving van door eerdere schoolsluitingen buiten gebruik gestelde investeringen.

6.4 Investeringen

In 2017 is er wederom sprake geweest van een beperkt investeringsbudget, € 250.000. De overschrijding is minimaal en is een gevolg van investeringen in kopieerapparatuur.

Investeringen (x € 1.000)	2016	2017
Gebouwen en terreinen		
Inventais en apparatuur	263	304
Leer- en hulpmiddelen	10	15
Totaal	273	319

6.5 Financiële beleid

Treasury statuut

In haar treasury beleid werkt Proo volgens een in 2017 bijgesteld financierings- en beleggingsstatuut. Doordat sprake is van schatkistbankieren is het niet toegestaan om te beleggen.

Financieel beleid

Vanaf 2015 is de financiële-, personeel- en salarisadministratie uitbesteed aan Onderwijsbureau Twente te Borne, Het niveau van de financiële administratie is gestegen tot een goed niveau.
Voorjaar 2013 is het nieuwe Strategisch Beleidsplan (SBP) vastgesteld. De financiële vertaling is omgezet in de actualisering van de (meer)jaarbegroting en door het invoeren van budgethouderschap.
Dit laatste leidt ertoe dat de doelstellingen uit het SBP zowel kwalitatief als kwantitatief gemonitord gaan worden tijdens het jaar door middel van trimsterrapportages. In 2017 zijn verdere stappen gezet om de trimesterrapportages door te ontwikkelen. Onder andere is een stoplichtrapportage opgenomen voor vrijwel elk beleidsonderdeel.
Door Flynth en Stichting Proo is gezamenlijk een risicoscan uitgevoerd in 2015. Uitkomst van de risicoscan is dat de reserves zich nog kunnen verbeteren. Dit is met name een gevolg van de verhouding tussen investeringen, kortlopende schulden enerzijds en de reserves anderzijds. De meerjarenbegroting voor de jaren 2018 tot en met 2022 heeft als uitgangspunt het realiseren van duidelijk positieve financiële resultaten om de reserves verder te versterken.
In 2017 hebben zich geen situaties voorgedaan waarbij het verplicht was Europees aan te besteden. De grootste aanbesteding (betreffende reproductie) is gebeurd door begeleiding en selectie van kandidaten door de OIG. In dit kader is ook geanalyseerd of Europese aanbesteding noodzakelijk was.

7 Continuïteitsparagraaf

7.1 Gegevensset

A1. Kengetallen

Als kengetallen zijn achtereenvolgens opgenomen kengetallen met betrekking tot de ontwikkeling van de omvang van het personeelsbestand in de komende jaren, ontwikkeling van het aantal leerlingen per 1 oktober en de ontwikkeling van de kengetallen solvabiliteit en liquiditeit. Vanwege de beperkte omvang van de reserves en liquide middelen is het kengetal kapitalisatiefactor niet opgenomen.

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Scholen, OP	128	110	107	102	99	99
Scholen, OOP	5	4	6	6	6	6
Scholen, directie	17	17	17	17	17	17
DI, vervangingen	14	14	13	13	13	13
Overig, Op	3	3	0	0	-	-
Overig,OOP	15	15	15	15	13	13
Overig, Dir	4	3	4	3	3	3
Totaal	187	166	162	156	150	150

De personele bezetting is afgeleid van de formatiebehoefte op de scholen en bestuurskantoor door de vermindering van het aantal leerlingen en scholen.

	Realisatie					Prognose			
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Aantal leerlingen per 1 oktober	2846	2648	2564	2393	2276	2133	2060	1989	1891
Mutatie t.o.v. voorgaande jaar (absoluut)	-139	-198	-84	-171	-117	-143	-74	-70	-98
Mutatie t.o.v. voorgaande jaar	-4,7%	-7,0%	-3,2%	-6,7%	-4,9%	-6,3%	-3,5%	-3,4%	-4,9%

Het aantal leerlingen is in elk jaar afgeleid van het voorgaande jaar waarbij de instroom voorzichtig ingeschat is.

Overige kengetallen	2018	2019	2020	2021	2022
Solvabiliteit	41	44	47	46	48
Liquiditeit	1,46	1,70	1,78	1,98	2,01

Kengetallen exploitatie	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
(Rijks)bijdragen OCW / totale baten	98,84%	98,46%	98,71%	98,62%	98,51%	98,43%
Personele lasten / totale lasten	78,97%	80,18%	79,57%	79,52%	79,21%	79,31%
Materiële lasten / totale lasten	21,03%	19,82%	20,43%	20,48%	20,79%	20,69%
Huisvestingsratio	9,92%	9,26%	9,60%	9,78%	10,11%	10,36%

A 2. Meerjarenbegroting

Balans

Bedragen per 31/ 12 in duizenden euro's	Prognose 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Activa						
Vaste activa						
Materiele vaste activa	1.953	1.897	1.737	1.571	1.424	1.341
Financiële vaste activa	24	24	24	24	24	24
Vorderingen	887	886	830	775	741	712
Liquide middelen	2.906	2.422	2.758	2.731	3.001	2.930
Totaal	**5.769**	**5.230**	**5.352**	**5.100**	**5.190**	**5.004**
Passiva						
Eigen vermogen	2.129	2.161	2.338	2.381	2.393	2.402
Voorzieningen	1.377	808	902	746	910	790
Langlopende schulden	4	2	0	0	0	0
Kortlopende schulden	2.259	2.259	2.113	1.974	1.886	1.812
Totaal	**5.769**	**5.230**	**5.352**	**5.100**	**5.190**	**5.004**

De meerjaren-prognose voor de jaren 2018 tot en met 2022 is tegelijkertijd opgesteld met de begroting voor 2018. Uitgangspunt voor de balanspositie was op dat moment de prognose voor het eindresultaat voor 2017, zoals opgenomen in de trimesterrapportage tot en met augustus. Op basis daarvan zijn nog stevige impulsen geweest ter verbetering van de kwaliteit waardoor het resultaat bewust fors lager is geworden. Hierbij was de prognose voor de omvang van voorzieningen, vorderingen, langlopende schulden en kortlopende schulden ontleend aan de eindbalans van 2016. Het prognoseresultaat is iets hoger dan het gerealiseerde resultaat over 2017.

In de periode 2014-2018 wordt uitvoering gegeven aan het SBP, hetgeen vooral investeringen in ICT betreft. Daartoe wordt jaarlijks een bedrag tussen € 200.000 en € 375.000 uitgetrokken. In de periode wordt tevens uitvoering gegeven aan het plan om het aantal locaties te verminderen. Voor een belangrijk deel is dat al gerealiseerd. In 2018 verdwijnen nog een leslocaties.
Door het gematigde investeringsbeleid en de te verwachten positieve resultaten zullen de liquide middelen de komende jaren vrijwel gelijk blijven. Aangezien we vanaf 2012 gebruik kunnen maken van de schatkistbankieren-faciliteit bij het Ministerie van Financiën en gezien het verloop van de liquide middelen voorzien we geen financieringsproblemen. Wel zal blijvende focus op ontwikkeling van het resultaat en investeringen nodig zijn.
In 2017 is het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een iets lagere dotatie voor de komende jaren.

Staat/Raming van Baten en Lasten

Baten	Realisatie 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Rijksbijdragen	16.081	15.140	14.186	13.543	12.999	12.674
Overige overheidsbijdragen	176	71	21	21	21	21
Overige baten	291	166	164	169	175	181
Totaal baten	**16.548**	**15.377**	**14.371**	**13.733**	**13.195**	**12.876**
Lasten						
Personeelslasten	12.772	12.304	11.295	10.886	10.442	10.205
Afschrijvingen	400	415	411	387	376	313
Huisvestingslasten	1.436	1.405	1.353	1.330	1.325	1.325
Overige lasten	1.669	1.221	1.136	1.086	1.040	1.024
Totaal lasten	**16.277**	**15.345**	**14.194**	**13.689**	**13.183**	**12.867**
Saldo baten en lasten	**271**	**32**	**177**	**43**	**12**	**9**
Financiële baten en lasten	-5	0	0	0	0	0
Resultaat	**266**	**32**	**177**	**43**	**12**	**9**

In de bovenstaande jaarresultaten is gewerkt met de eerdergenoemde ontwikkeling in leerlingenaantal, voor zowel de rijksbijdragen alsmede de overige lasten.
In de personeelslasten is rekening gehouden met verhoging wegens periodieken. Daarnaast is rekening gehouden met de besparing door afvloeiing van personeel op basis van natuurlijk verloop.
De huisvestingslasten blijven relatief hoog, ondanks de sluiting van scholen. Een gevolg van het later sluiten van scholen is dat de afschrijvingslasten later dalen.

7.2 Overige rapportages

B1. Rapportage aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem.

De organisatie heeft in 2012/2013 een omvangrijke reorganisatie doorgevoerd met reductie van formatie en aanpassing van de organisatiestructuur tot gevolg. De organisatiestructuur is daarmee destijds vormgegeven door invoering van een managementteam, bestaande uit de algemeen directeur en zeven meerscholendirecteuren, daarna in voorbereiding voor een overgang naar een College van Bestuur met een Raad van Toezicht (ingangsdatum maart 2014)
Daarnaast is medio 2013 het Strategisch Beleidsplan 2014-2018 (SBP) door het bestuur en managementteam vastgesteld. In dit onderhavige plan wordt met name de gewenste (noodzakelijke) cultuuromslag naar een professionele, betrokken en innovatieve attitude expliciet. Uit onderzoeken in 2015 en 2017 is gebleken dat de gekozen organisatiestructuur minder control mogelijkheden bood om de doelstellingen van het SBP efficiënt te behalen, doordat de verantwoordelijkheidsbesef en ondernemerschap te weinig het klaslokaal bereikte.

In het kalenderjaar 2017 is vanuit de hierboven beschreven basis verder vormgegeven aan de uitvoering van het SBP. Gesteld kan worden dan de uitvoering op bijna alle niveaus conform planning verloopt.
Om het risicobeheersings- en controlesysteem goed te doen functioneren is het van belang dat de betrokken stakeholders (van nature) in staat zijn het proces van identificeren en mitigeren van risico's binnen de verschillende domeinen van de organisatie te herkennen en te doorlopen.
Mede gezien het bovenstaande heeft de organisatie ervoor gekozen om het pad van "in control" zijn op de volgende wijze vorm te geven:

1. Er is voor gekozen, vanwege kwetsbaarheid, de financiële administratie per 1 januari 2015 uit te besteden aan ObT te Borne.
2. Door de invoering van de functie van Business Controller (mei 2013) is de professionalisering van het financieel management vergroot.
3. In 2016 is voortgang gemaakt met het opstellen van trimesterrapportages. Hierin wordt expliciet de voortgang op realisatie van de doelstellingen per domein volgens het SBP toegelicht. Tevens is ook een outlook per domein opgenomen, waarin de activiteiten en/of acties voor het komend kwartaal worden vermeld. Aan de hand van kritische prestatie-indicatoren wordt beoogd de voortgang beter te duiden. Wij merken hierbij nog op dat dit proces enige tijd zal vergen om inbedding in de organisatie te realiseren. Op deze wijze wordt bovendien het optreden van risico's sterk gereduceerd.
4. Invoering van budgethouderschap in 2014 ter ondersteuning van de uitvoering en realisatie van de in het SBP opgenomen doelstellingen is gerealiseerd en wordt verankerd.
5. Sturing op kostenbewustzijn en doel-investeringen door formalisering van daartoe opgestelde procedures, bewuste vraagstelling en inbrengen nieuwe zakelijkheid.
6. De in het verslag van vorig jaar genoemde evaluatie van de organisatiestructuur heeft geleid tot wijzigingen. In plaats van meerscholendirecteuren heeft elke locatie nu een eigen (waarnemend) directeur. Samen met de aanstelling van twee regiodirecteuren leidt dit tot meer verantwoordelijkheid bij de personeelsleden die het dagelijkse contact met ouders en leerlingen hebben.
7. Implementatie van de functionaliteiten competentiemanagement en tevredenheids- enquêtes ouders/leerlingen/leraren van het kwaliteitszorgsysteem, waardoor meer inzicht wordt verkregen in de diverse risicogebieden

B2. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden.

In 2015 is door Flynth een risicoscan opgeleverd. Onderstaand is een beeld opgenomen van op welk domein de risico's vooral aanwezig zijn.

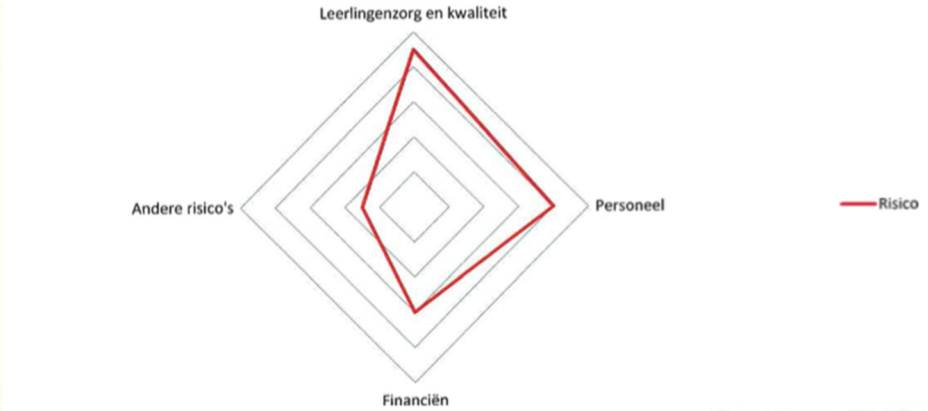

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste gesignaleerde risico's meegenomen die uit dit onderzoek in 2015 naar voren zijn gekomen. De inschatting van deze risico's en welke dit betreft is hieronder geactualiseerd op basis van de situatie van januari 2018.

Onderwerp	Risico anno januari 2018	Laag	Middel	Hoog
Kwaliteit van onderwijs	Opbrengsten te laag	X		
	Imagoschade	X		
	Aangepast toezichtarrangement	X		
	Dalende leerlingaantallen		X	
Zorg/welzijn	Imagoschade	X		
	Noodzaak tot investering		X	
	Verlies van bekostiging	X		
Leerling administratie	Terugvordering van bekostiging	X		
Personeel	Competenties medewerkers niet passend	X		
	Medewerkers op de verkeerde plaats	X		
	Medewerkers voeren hun werkzaamheden niet uit in lijn met organisatiedoelstellingen	X		
	Er kunnen onvoldoende bekwame medewerkers aangetrokken worden		X	
	Formatie is te groot	X		
	Te hoog ziekteverzuim	X		
	De werkdruk neemt toe		X	
	De leeftijdsverdeling van de leerkrachten is onevenredig verdeeld over de organisatie		X	
Andere risico's				
Verantwoordingsstructuur	Budgetten worden niet gehaald	X		
	Geen betrokkenheid bij de organisatiedoelstellingen	X		
Strategische koers	Doelstellingen organisatie worden niet gehaald		X	
	Ondoelmatige inzet middelen	X		
	Verlies van marktaandeel	X		
Niet voldoen aan wet- en regelgeving	Schadeclaims/boetes/sancties	X		
	Imagoschade	X		
	Middelen onrechtmatig onttrokken	X		
Huisvesting	Achterstallig onderhoud	X		
	Over- of onderbezetting van de huisvesting	X		
	Budgetoverschrijding bij bouwheerschap	X		
	Gebouwen voldoen niet of hebben niet de gewenste uitstraling	X		

Bovenstaande risico's leiden tot de volgende uitwerking in de navolgende tabel. Deze tabel moet als volgt worden gelezen: de impact kent een minimumwaarde waar de maximale kans voor geldt. In het traject naar de maximale waarde neemt de kans van optreden af naar minimaal. We maken hier een feitelijke analyse waarbij we de kans op een hoge impact niet hoog inschatten.

	Risico	Impact	Kans
1	noodzaak van inzet van personeel is hoger dan financiële ruimte	0-390.000	90%
2	budgetoverschrijdingen ict- budgetten	0-100.000	80%
3	budgetoverschrijdingen personele inzet	0-195.000	80%
4	De WWZ maakt de inzet van vervangers via uitzendbureaus noodzakelijk	30.000-120.000	50%
5	budgetten worden niet gehaald	0-50.000	50%
6	arrangementen zorg, veelheid	0-50.000	50%
7	budgetoverschrijding scholen	10.000-30.000	25%
8	middelen passend onderwijs	0-50.000	25%

B3. Rapportage Raad van Toezicht 2017

2017 was voor de Stichting PROO een jaar waarin consolidatie het sleutelwoord was: De financiële positie is versterkt, de organisatie is nog beter in control gekomen, de inzet op kwaliteitsverbetering, zichtbaarheid op lokaal niveau en de gerichtheid op professionaliteit zijn herkenbare speerpunten die wij terugzien in de activiteiten op alle niveaus in de organisatie.
De eerder gedane constatering dat in 2016 er sprake zou moeten zijn van een omslagpunt naar een positiever perspectief en een positieve positionering, is in 2017 is bevestigd.

De Raad van Toezicht heeft in 2017 vijf keer vergaderd met de bestuurder. Daarnaast is er een evaluatiebijeenkomst en een informeel overleg gehouden als RvT zonder de bestuurder.

De Raad van Toezicht heeft vanuit haar eigen gelederen een auditcommissie en een remuneratiecommissie. De auditcommissie is 4 keer bijeen geweest voor overleg met de bestuurder en controller. In de vergadering is met de controller en de bestuurder gemonitord wat de ontwikkelingen gedurende het jaar waren. De basis hiervoor was de instellingsrapportage die 3 keer per jaar aangeleverd wordt. In die vergadering is aandacht besteed aan de investeringen die gedaan zijn en ook is gekeken naar de opvolging van de adviezen van de accountant. Met de accountant delen we de conclusie dat de stichting steeds beter in control komt. De investeringen die worden gedaan zijn bewust gepland en doordacht gekoppeld aan het beleid en de strategie en gericht op de onderwijsuitvoering of de facilitering van het onderwijs. De accountant ziet een koersvastheid die door de RvT ook herkend wordt en waar de RvT op monitort.

De remuneratiecommissie heeft 3 keer een gesprek met de bestuurder gevoerd: een ontwikkelgesprek en een beoordelingsgesprek: in lijn met de werkwijze in de organisatie. Daarnaast is een gesprek gevoerd over het toekomstperspectief en het tijdpad, als het gaat om de continuïteit van het bestuur. De verslagen daarvan zijn opgenomen in het personeelsdossier.
Daarnaast heeft de bestuurder gesprekken gevoerd met de voorzitter waarbij de agenda voor de vergadering van de RvT is voorbereid maar ook waarin reflectie en feedback een belangrijke plek hebben gehad.

Bestuurder en RvT zijn in 2017 betrokken bij de evaluatie en analyse van het Coördinatiepunt. Er is door bureau Nautus een onderzoek uitgevoerd en een analyse gemaakt op basis waarvan de zienswijze procedure zal worden aangepast nadat er eerst, in 2018, met zowel de oude als de nieuwe procedure gewerkt wordt. Dat laatste als pilot om nog aanvullend verbeteringen in de procedure aan te kunnen brengen. Als RvT verwachten wij dat we onze rol nog beter kunnen spelen nu de procedures van het Coördinatiepunt en de stichting op elkaar gaan aansluiten.
Er heeft een bijeenkomst plaatsgevonden met leden van gemeenteraden. Er waren er twee gepland maar onvoldoende aanmelding maakte dat er geschoven moest worden met de datum. De opbrengst van de bijeenkomst in Epe was positief: we hebben samen de opdracht om openbaar onderwijs op de Veluwe krachtig neer te zetten. In 2018 worden de leden van de gemeenteraden betrokken bij de invulling van de strategie en zullen we de gezamenlijke opdracht verder invullen.

Als RvT hebben we kennisgenomen van de wijziging in de directiestructuur. De argumentatie om lokaal met directeuren te gaan werken ligt in de lijn voor de versterking van de lokale scholen.

Een belangrijk punt in 2017 was de samenwerking met andere besturen van zowel PO als VO-scholen. Duidelijk is voor bestuur en RvT dat samenwerking een urgentie heeft voor de stichting. De basis voor een duurzaam perspectief op instellingsniveau, richt zich op RSG's. (PO-VO). Op lokaal niveau richt de stichting zich op andere PO besturen. In 2018 zal dit verder uitgewerkt worden.

De Raad van Toezicht heeft eind 2017 een evaluatiebijeenkomst gehouden met een extern begeleider. Dat heeft geleid tot een aantal interne afspraken die in 2018 ingevoerd gaan worden. De RvT wil meer vanuit de visie van de organisatie ook haar eigen activiteiten richten. Door een intensievere, verdiepende, vergaderstructuur zal de kwaliteit van ons werk kunnen toenemen.

De Raad van Toezicht heeft in tweetallen 8 verschillende scholen bezocht in 2017. Iedere keer weer valt op hoe gedreven mensen bezig zijn. Hoe zij werken aan kwaliteit van onderwijs. Maar ook: hoe verschillend de scholen de visie van de stichting invullen. Wij denken dat dat een goede zaak is omdat de lokale context en de ruimte voor professionaliteit vragen om een lokaal gezicht van de stichting in onze scholen.
De problematiek in het PO om invallers te vinden wordt ook bij PROO gevoeld maar door de centrale aanpak worden krachten gebundeld en scholen voelen zich hierin ondersteund.

Door leden van de RvT zijn in het kader van professionalisering twee bijeenkomsten van de VTOI bezocht: 'De relatie tussen RvT en Gemeenten" en 'Waarden gericht toezicht'.

Met GMR en directeuren is het gesprek gevoerd in het kader van het verkrijgen van informatie op basis waarvan de Raad van Toezicht haar rol kan vervullen. Waardevolle gesprekken waardoor we beter in staat zijn ons werk te doen. In 2018 staan 2 gesprekken met de GMR op de rol. 2018 zal een dynamisch jaar worden maar dat is in het huidige tijdsgewricht onderwijs eigen.

Namens de leden
van de Raad van Toezicht St. Proo

Frida Hengeveld
Voorzitter

8. Kengetallen en grafieken

Lijst met afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AD	Algemeen Directeur
AO	Administratieve organisatie
ARBO	Arbeidsomstandigheden
BAPO	Bevordering Arbeidsparticipatie Ouderen
BK	Bestuurskantoor
BRIN	Basisregistratie Instellingen
BSO	Buitenschoolse Opvang
CITO	Centraal instituut voor toetsontwikkeling
CMS	Content managementsysteem
CvB	College van Bestuur
EBA	Energie en binnenklimaatadviezen
FFH	Financiën, facilitair en huisvesting
FPU	Flexibel Pensioen en Uittreden
FTE	Fulltime-equivalent
GLG	Gewogen landelijk gemiddelde
GMR	Gemeenschappelijke medezeggenschapsraad
GVO	Godsdienstig vormingsonderwijs
HGW	Handelingsgericht werken
HVO	Humanistisch vormingsonderwijs
IvhO	Inspectie voor het Onderwijs
IB	Interne begeleiding
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
KPC	Katholiek Pedagogisch Centrum
KPZ	Katholieke Pabo Zwolle
LCD	Liquid Crystal Display
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LVS	Leerlingvolgsysteem
MFA	Multifunctionele Accommodatie
MIS	Management informatie systeem
MOP	Meerjarenonderhoudsplan
NDV	Nederlandse Dalton vereniging
NSA	Nederlandse Schoolleiders academie
NSCCT	Niet Schoolse Cognitieve Capaciteiten Test.
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
O&K	Onderwijs en kwaliteit
OOZ	Openbaar Onderwijs Zwolle
PABO	Pedagogische Academie voor Basisonderwijs
Proo	Primair Openbaar Onderwijs
RNV	Regio Noord Veluwe
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RSG	Regionale scholengemeenschap
SBO	Speciaal basisonderwijs
SBP	Strategisch beleidsplan
SMT	Sociaal medisch team
SWV	Samenwerkingsverband
VO	Voortgezet onderwijs
WMK	Werken met kwaliteitskaarten
WSNS	Weer samen naar school

Bijlagen

Bij hoofdstuk 2.

Bijlage 2.1 College van bestuur en Raad van Toezicht Proo

College van Bestuur:
De heer Berend Redder – voorzitter CvB

***Leden Raad van Toezicht*:**
Mevrouw Frida Hengeveld – voorzitter (remuneratiecommissie)
De heer Reint Scholten – vicevoorzitter (auditcommissie)
De heer Eduard de Bruijn (voorzitter auditcommissie)
De heer Wil Ellenbroek (auditcommissie)
De heer André Holwerda (voorzitter remuneratiecommissie)

Overzicht nevenfuncties Raad van Toezicht:
Frida Hengeveld:
- Associe Huizenga van der Brugge;
- Eigenaar F-akt, (advies, kunst en toezicht);
- Commissaris RABO bank Noord VeluweVoorzitter;
- Adviesraad sociaal domein Elburg;
- Lid Adviesgroep Agro-Food Provincie Overijssel;
- Lid LAG: Leader Noord Overijssel.

Reint Scholten:
- Transitiemanager Zorgsupport GGNet;
- Commisaris Woonstichting Triada;
- Lid RvT , SKO Oldebroek;
- Voorzitter Adviesraad sociaal domein Oldebroek;
- Redacteur FactoMediaBase, Viamedianet.

Wil Ellenbroek:
- Voorzitter RvT Mozarthof Hilversum;
- Lid, toezichthoudend bestuur Kathedrale Koorschool Utrecht.

Eduard de Bruyn:
- Manager Actor, bureau voor sectoradvies;
- Eigenaar De Bruijn Marketing en Management Advies BV;
- Lid RvC DeltaWonen, Zwolle;
- Lid RvA, coördinator vertrouwenspersonen, HC Zwolle;
- Penningmeester, vereniging Binnenhof PT;
- Bestuurslid, reünisten vereniging dispuut Bayard.

Andre Holwerda:
- Adviseur Talenter;
- Docent Sonnevelt opleidingen;
- Eigenaar: Holwerda Coaching.

Bijlage 2.1a Organogram stichting Proo

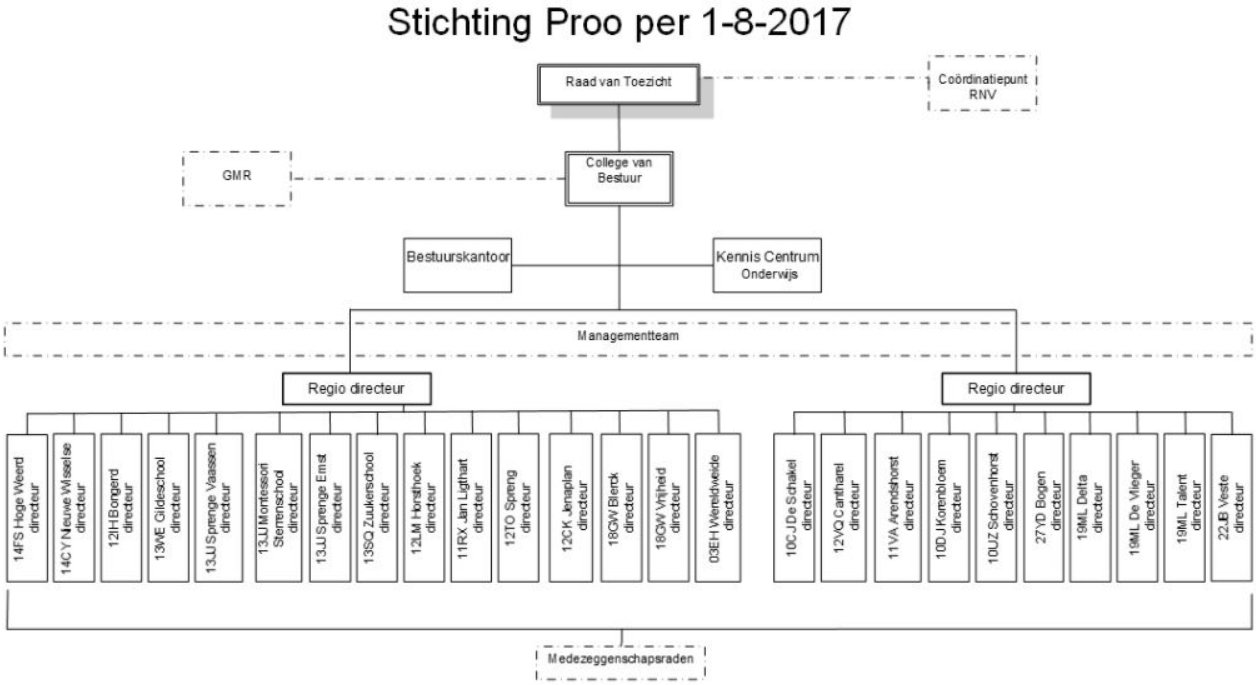

Bijlage 2.3 Overzicht medewerkers bestuurskantoor Proo en formatieomvang vanaf 2014

Naam	Functie				
		2014	2015	2016	2017
Berend Redder	CvB	1,0	1,0	1,0	1,0
Willem Duifhuis	Beleidsmedewerker P&O	0,9	0,9	0,9	1,0
Hillie Keijser	Secretarieel- adm. Medewerker	1,0	1,0	1,0	1,0
Vertrokken	Beleidsmedewerker facilitaire zaken en huisvesting	0,5		-	-
Vertrokken	Facilitaire zaken en huisvesting	0,4	0,2	-	-
Vertrokken	Beleidsmedewerker onderwijs – kwaliteit	0,76	0,76	-	-
Rein Kroon	ICT-coördinator	1,0	1,0	1,0	1,0
Vertrokken	Secretarieel- adm. medewerker	0,53	0,53	-	-
Corinne de Wit	Beleidsmedewerker facilitair	0,89	0,89	0,89	0,89
Gerben Sinnema	Business Controller	1,0	1,0	1,0	1,0
Ina Klaster	Secretarieel- adm. medewerker	-	-	0,2	0,2
Totaal		**7,98**	**7,28**	**5,99**	**6,09**

Bijlage 2.4 Samenstelling GMR Stichting Proo in 2017:

Oudergeleding:
Jos Groothedde
Martin Schoenmaker
Joost Dikker Hupkes
Bas Harmsen, voorzitter
Ruud Timmerman
Personeelsgeleding:
Jessica Veenema
Natasja Hilkman-Geluk
Hanneke van Hal- van Bottenburg
Henrieke Huisman-Luinge
Vacature
Vacature
Ambtelijk secretaris: Hilda de Vries

Bijlage 2.7 De scholen van Proo zijn als volgt over de gemeenten verdeeld.

	Gemeente Putten			
1	De Korenbloem	Klaproosstraat 20	3882 DG Putten	www.obskorenbloem.nl
2	De Schovenhorst	Garderenseweg 144	3881 NC Putten	www.obsdeschovenhorst.nl
	Gemeente Ermelo			
3	De Arendshorst	Zwaluwstraat 1	3853 CA Ermelo	www.obsarendshorst.nl
4	De Cantharel	Amanietlaan 5	3852 ZX Ermelo	www.decantharel.nl
	Gemeente Harderwijk			
5	De Veste	Houtkamp 37	3841 XC Harderwijk	www.deveste.eu
6	De Delta	Deventerweg 83	3843 GC Harderwijk	www.dedeltaharderwijk.nl
7	Het Talent (dislocatie De Delta)	Krommekamp 115b	3848 DE Harderwijk	www.obshettalent.nl
8	De Bogen	Triasplein 7	3845 GC Harderwijk	www.obsdebogen.nl
	Gemeente Nunspeet			
9	De Schakel	Randweg 11	8071 XJ Nunspeet	www.obs-deschakel.nl
	Gemeente Elburg			
10	De Vrijheid	Arent toe Boecooplaan 41	8081 VZ Elburg	www.daltonschooldevrijheid.nl
11	De Blerck (nevenvestiging De Vrijheid)	Tiendmaatweg 2	8084 EJ 't Harde	www.deblerck.nl
	Gemeente Oldebroek			
12	De Wereldweide	Clematisstraat 10	8091 VK Wezep	www.dewereldweide.nl
13	Het Noordermerk (nevenvestiging Wereldweide tot 1 augustus)	Noorderbrink 2	8079 TN Noordeinde	
	Gemeente Heerde			
14	Jan Ligthartschool	Fazantenstraat 7	8191 AJ Wapenveld	www.jlswapenveld.nl
15	Jenaplanschool Heerde	Beatrixweg 30	8181 LE Heerde	www.jenaplanschoolheerde.nl
16	De Spreng	Reinsburglaan 7a	8181 XW Heerde	www.sprengheerde.nl
17	De Parkschool, (dislocatie De Spreng, tot 1 augustus)	Griftstraat 8	8181 VZ Heerde	
18	De Horsthoek	Oenerweg 7	8181 RE Heerde	www.dehorsthoek.nl
	Gemeente Epe			
19	Zuukerschool	Zuukerend 9	8161 RJ Epe	www.zuukerschool.nl
20	De Bongerd (dislocatie Zuukerschool)	Dorpsstraat 16	8176 NL Oene	www.debongerdoene.nl
21	De Gildeschool	Sint Crusiusweg 12	8161 HG Epe	www.gildeschool-epe.nl
22	Hoge Weerdschool	Wachtelenbergweg 21	8162 BN Epe	www.hogeweerdschool.nl
23	Nieuwe Wisselse school	Oude Wisselseweg 35	8162 HJ Epe	www.nieuwewisselseschool.nl
24	De Sprenge Vaassen	Boxhofstede 15	8171 KC Vaassen	www.desprenge-vaassen.nl
25	De Montessori-Sterrenschool Geerstraat (nevenvestiging van De Sprenge Vaassen)	Oude Sluisweg 14	8171 LH Vaassen	www.desprenge-geerstraat.nl
26	De Sprenge Emst (nevenvestiging De Sprenge Vaassen)	Hezeweg 40	8166 AP Emst	www.desprenge-emst.nl

Bijlage 2.8 Percentage onderbouwleerlingen per school op teldatum 1 oktober 2017

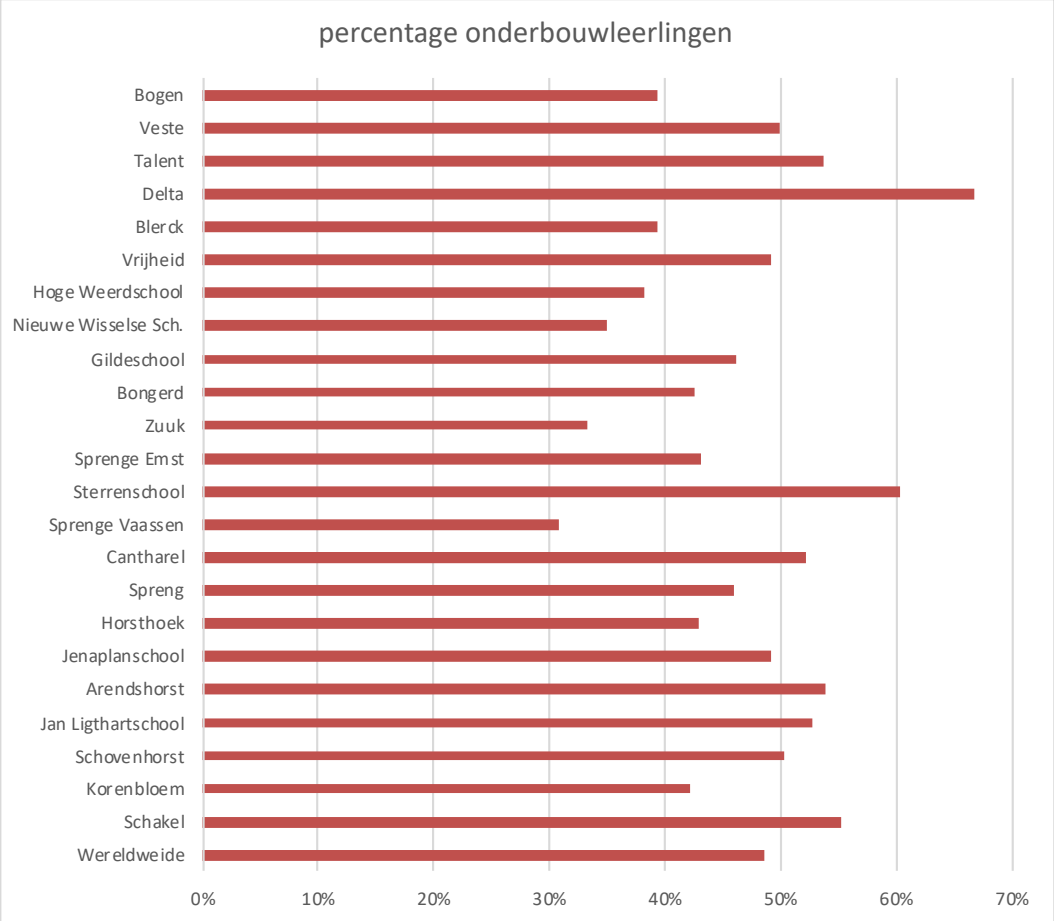

Bijlage 2.8a Verloop in percentages Proo en voedingsgebied.

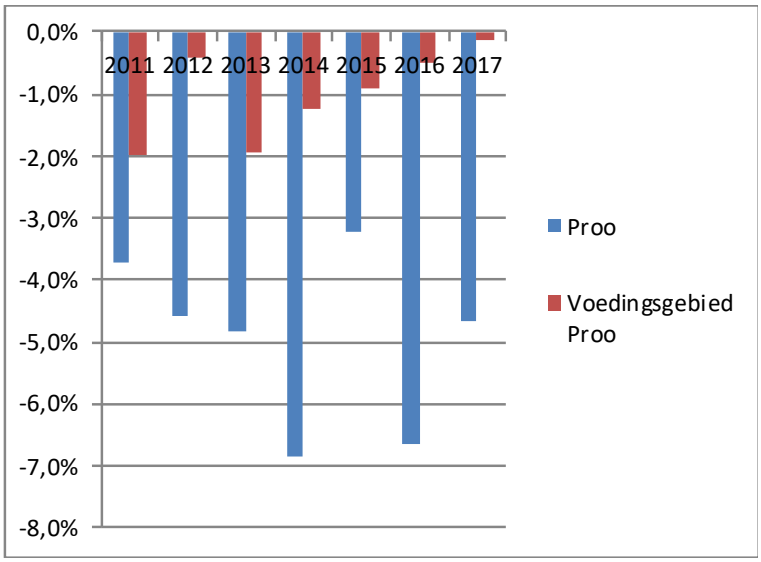

Bijlage 2.9 Verloop deelnamepercentage 2008 tot 2018 openbaar onderwijs per gemeente

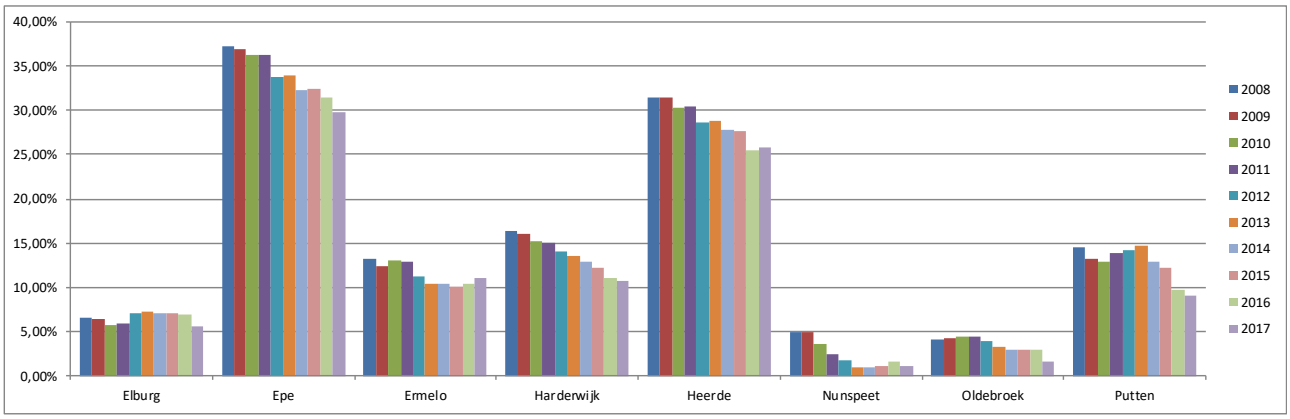

Bijlage 2.9a verloop leerlingenaantal openbaar onderwijs absoluut per gemeente

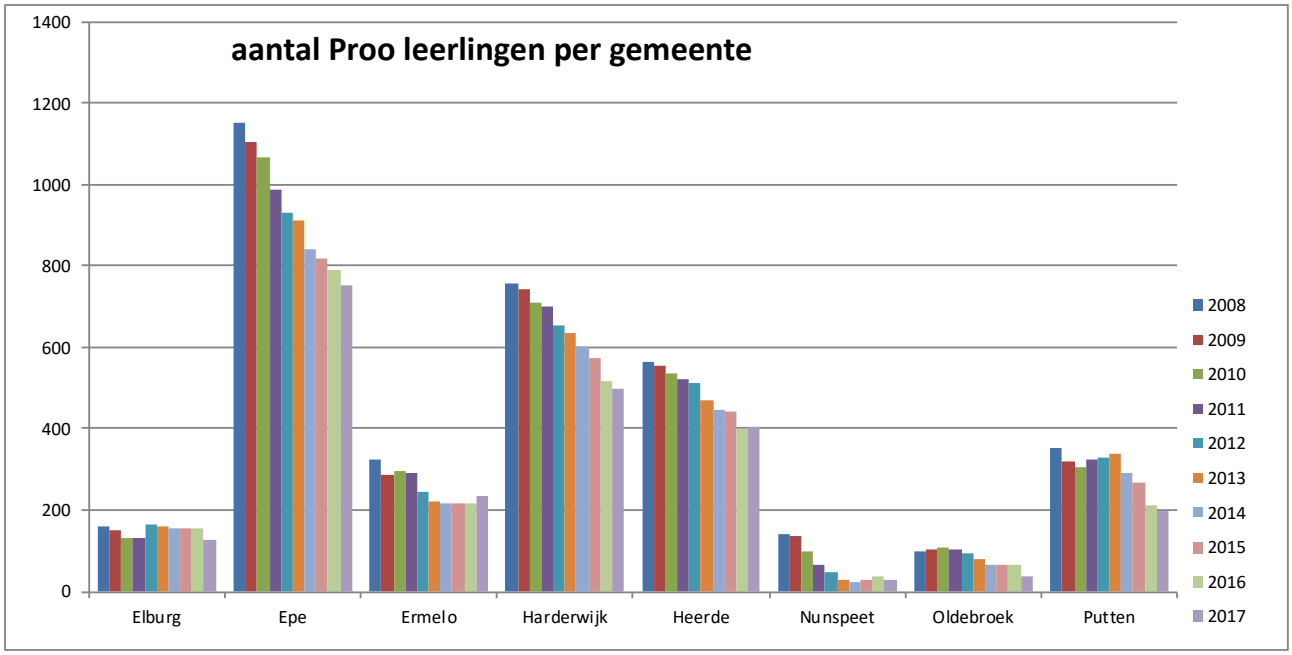

Stichting Primair Openbaar Onderwijs Noord-Veluwe

Jaarrekening 2017

B Jaarrekening 2017

B1 Grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven zijn door de Raad voor de Jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit
De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Verbonden partijen
Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire bestuursleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de stichting en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.
Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Vergelijking met voorgaand jaar
De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

Schattingen
Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen.
Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

Operational leasing
Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden is, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. De gehanteerde activeringsgrens bedraagt € 500.

De materiële vaste activa waarvan de stichting, krachtens een financiële leaseovereenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële leaseovereenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële leaseovereenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

Investeringssubsidies
Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Financiële vaste activa
De leningen en vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke gelijk zijn aan de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

Bijzondere waardevermindering van vaste activa
De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waarde-verminderingsverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen
De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden. Eventuele rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder de schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden.

Algemene Reserve
Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van de stichting. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de gerealiseerde baten en de werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Voorziening ambtsjubileum
Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea voor personeelsleden.

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van ambtsjubilea is een voorziening gevormd. De voorziening is bepaald op basis van € 700 per FTE per jaareinde.
Betaalde bedragen inzake jubileum worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Onderhoudsvoorziening
Deze voorziening wordt gevormd ter dekking van groot planmatig onderhoud. Dagelijks onderhoud wordt rechtstreeks ten laste van de exploitatierekening gebracht. De meerjarenonderhoudsvoorziening is gevormd op basis van eigen dotaties en verminderd met uitgaven voor groot onderhoud.

Schulden
Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de bepaling van de exploitatierekening

Baten
Onder baten wordt verstaan de van overheidswege ontvangen (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en overige overheidsbijdragen, alsmede de van derden ontvangen overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

Opbrengsten van diensten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de diensten zijn verricht, gebaseerd op de tot balansdatum in het kader van de dienstverlening gemaakte kosten in verhouding tot de geschatte kosten van de totaal te verrichten dienstverlening.

Personele lasten
Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen
De onderwijsinstelling heeft haar pensioenregeling ondergebracht bij bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen uit de regeling worden gewaardeerd volgens de ‘verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering’. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de winst- en verliesrekening verantwoord.

Voor bestaande verplichtingen (anders dan de te betalen premies) jegens de pensioenuitvoerder en/of werknemers wordt een voorziening opgenomen (indien relevant).

Ultimo 2017 en 2016 waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijkse aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. Ultimo 2016 was de beleidsdekkingsgraad van het ABP 91,7%. De beleidsdekkingsgraad eind 2017 is 104,4%. De overheid eist een beleidsdekkingsgraad van 104,2% of hoger. Hiermee voldoet de beleidsdekkingsgraad aan de minimale vereisten van de toezichthouder.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast. Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Lasten

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende ontvangen en betaalde rente-ontvangsten en -uitgaven van uitgegeven en ontvangen leningen en overige kredietfaciliteiten.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden.

Ontvangen en betaalde interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract wordt voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

B2 Balans per 31 december 2017

na resultaatbestemming

1	Activa	31 december 2017		31 december 2016	
	Vaste activa				
1.2	*Materiële vaste activa*				
1.2.1	Gebouwen en terreinen	96.440		201.950	
1.2.2	Inventaris en apparatuur	1.590.770		1.611.350	
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	140.630		200.580	
1.2	**Materiële vaste activa**		**1.827.840**		**2.013.880**
1.3	*Financiële vaste activa*				
1.3.7	Overige financiële vaste activa	21.000		22.500	
1.3	**Financiële vaste activa**		**21.000**		**22.500**
	Totaal vaste activa		**1.848.840**		**2.036.380**
	Vlottende activa				
1.5	*Vorderingen*				
1.5.1	Debiteuren	46.880		28.880	
1.5.2	Ministerie OCW	712.560		677.170	
1.5.7	Overige vorderingen	98.920		80.490	
1.5.8	Overlopende activa	93.720		102.610	
1.5	**Vorderingen**		**952.080**		**889.150**
1.7	*Liquide middelen*				
1.7.1	Kassen	40		30	
1.7.2	Banken	2.477.150		2.632.010	
1.7	**Liquide middelen**		**2.477.190**		**2.632.040**
	Totaal vlottende activa		**3.429.270**		**3.521.190**
Totaal Activa			**5.278.110**		**5.557.570**

2	Passiva	31 december 2017		31 december 2016	
2.1	*Eigen vermogen*				
2.1.1	Algemene Reserve	1.961.420		1.695.770	
2.1	**Eigen vermogen**		**1.961.420**		**1.695.770**
2.2	*Voorzieningen*				
2.2.1	Personeelsvoorzieningen	111.580		192.700	
2.2.3	Overige voorzieningen	1.444.360		1.402.760	
2.2	**Voorzieningen**		**1.555.940**		**1.595.460**
2.3	*Langlopende schulden*				
2.3.5	Overige langlopende schulden	-		7.970	
2.3	**Langlopende schulden**		**-**		**7.970**
2.4	*Kortlopende schulden*				
2.4.2	Vooruitontvangen gelden	10.000		4.000	
2.4.3	Crediteuren	312.180		462.510	
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.	501.550		509.100	
2.4.8	Schulden terzake pensioenen	147.160		122.010	
2.4.9	Overige kortlopende schulden	23.100		19.470	
2.4.10	Overlopende passiva	766.760		1.141.280	
2.4	**Kortlopende schulden**		**1.760.750**		**2.258.370**
Totaal	**Passiva**		**5.278.110**		**5.557.570**

B3 Exploitatierekening over 2017

		Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3	**Baten**			
3.1	Rijksbijdragen OCW	16.081.040	14.910.000	16.001.040
3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	175.920	20.000	357.010
3.5	Overige baten	290.840	155.000	344.910
	Totaal baten	**16.547.800**	**15.085.000**	**16.702.960**
4	**Lasten**			
4.1	Personeelslasten	12.772.480	11.843.000	13.326.630
4.2	Afschrijvingen	399.860	381.000	376.560
4.3	Huisvestingslasten	1.436.090	1.469.000	1.550.000
4.4	Overige lasten	1.668.610	1.296.000	1.418.370
	Totaal lasten	**16.277.040**	**14.989.000**	**16.671.560**
	Saldo baten en lasten	**270.760**	**96.000**	**31.400**
5	**Financiële baten en lasten**			
5.1	Financiële baten	-	-	1.950
5.5	Financiële lasten	5.110	7.000	4.390
	Saldo financiële baten en lasten	**5.110-**	**7.000-**	**2.440-**
	Totaal resultaat	**265.650**	**89.000**	**28.960**

B4 Kasstroomoverzicht 2017

	Ref.	2017		2016	
Kasstroom uit operationele activiteiten					
Saldo baten en lasten		270.760		31.400	
Aanpassingen voor:					
- Afschrijvingen	4.2	399.860		376.560	
- Mutaties voorzieningen	2.2	39.520-		2.170	
Veranderingen in vlottende middelen:					
- Voorraden (-/-)	1.4	-		106.210	
- Vorderingen (-/-)	1.5	62.930-		-	
- Kortlopende schulden	2.4	497.620-		267.440	
Totaal kasstroom uit bedrijfoperaties			**70.550**		**783.780**
- Ontvangen interest	5.1	-		1.950	
- Betaalde interest (-/-)	5.5	5.110		4.390	
			5.110-		2.440-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten			**65.440**		**781.340**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten					
(Des)investeringen materiële vaste activa (-/-)	1.2	216.590-		263.620-	
Investeringen financiële vaste activa (-/-)	1.3	1.500		1.500	
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten			**215.090-**		**262.120-**
Kasstroom uit financieringsactiviteiten					
Aflossing langlopende schulden (-/-)	2.3	7.970-		3.690-	
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten			7.970-		3.690-
Mutatie liquide middelen			**157.620-**		**515.530**
Beginstand liquide middelen	1.7	2.632.040		2.116.510	
Mutatie liquide middelen	1.7	157.620-		515.530	
Eindstand liquide middelen			**2.474.420**		**2.632.040**

B5 Toelichting op de balans per 31 december 2017

1 Activa

1.2 Materiële vaste activa

		Afschrijvings-jaren	Aanschaf-prijs 1-1-2017	Afschrijvingen cumulatief 1-1-2017	Boekwaarde 1-1-2017	Mutaties 2017 Investeringen	Des-investeringen	Afschrijvingen / Des-investerings-afschrijvingen	Aanschaf-prijs 31-12-2017	Afschrijving cumulatief 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2017
1.2.1	Gebouwen en terreinen										
1.2.1.2	Gebouwdelen/verbouwingen	10-40	413.860	211.910	201.950	-	122.590	17.080-	291.270	194.830	96.440
1.2.1	Totaal Gebouwen en terreinen		413.860	211.910	201.950	-	122.590	17.080-	291.270	194.830	96.440
1.2.2	Inventaris en apparatuur										
1.2.2.1	Kantoormeubilair	10-30	2.815.820	1.923.650	892.170	49.050	39.720	66.070	2.825.150	1.989.730	835.420
1.2.2.3	Inventaris en apparatuur	5-40	357.570	215.940	141.630	17.670	-	23.400	375.240	239.340	135.900
1.2.2.4	ICT	3-15	2.150.860	1.573.310	577.550	240.280	-	197.510	2.391.140	1.770.820	620.320
1.2.2	Totaal Inventaris en apparatuur		5.324.250	3.712.900	1.611.350	307.000	39.720	286.980	5.591.530	3.999.890	1.591.640
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen										
1.2.3.1	Vervoersmiddelen	5	42.100	26.420	15.680	-	-	10.210	42.100	36.630	5.470
1.2.3.2	Leer- hulpmiddelen	6-25	1.427.850	1.242.950	184.900	15.080	10.170	54.650	1.432.760	1.297.600	135.160
1.2.3	Totaal andere vaste bedrijfsmiddelen		1.469.950	1.269.370	200.580	15.080	10.170	64.860	1.474.860	1.334.230	140.630
	Totaal		**7.208.060**	**5.194.180**	**2.013.880**	**322.080**	**172.480**	**334.760**	**7.357.660**	**5.528.950**	**1.828.710**

De kolom afschrijvingen sluit niet aan met de afschrijvingslasten aangezien de kosten van desinvestering verantwoord zijn onder de overige beheerslasten.

1.3 Financiele vaste activa

		Stand per 1-1-2017	Mutaties 2017 Mutaties bij	Mutaties 2017 Mutaties af	Stand per 31-12-2017
1.3.7	Overige vorderingen	22.500	-	1.500	21.000
		22.500	-	1.500	21.000

1.5 Vorderingen

		31 december 2017		31 december 2016	
1.5.1	Debiteuren		46.880		28.880
	Te vorderen personele bekostiging	679.570		689.610	
	Te vorderen materiële instandhouding	-		35.130-	
	Te vorderen P&A	-		7.250-	
	Te vorderen prestatiebox	32.990		29.940	
1.5.2	Ministerie van OCW		712.560		677.170
	Overige vorderingen	98.920		80.490	
1.5.7	Overige vorderingen		98.920		80.490
	Overlopende activa	15.210		40.330	
	Vooruitbetaalde kosten	23.830		24.610	
	Vooruitbetaalde huisvestingskosten	54.680		37.670	
1.5.8	Overlopende activa		93.720		102.610
	Totaal vorderingen		**952.080**		**889.150**

Geen van de vorderingen per einde 2017en 2016 heeft of had een looptijd langer dan een jaar.

1.7 Liquide middelen

		31 december 2017	31 december 2016
1.7.1	Kassen	40	30
1.7.2	Banken	2.477.150	2.632.010
	Totaal liquide middelen	**2.477.190**	**2.632.040**

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderwijsinstelling.
De kredietlimiet van Schatkistbankieren bedraagt € 750.000.

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

		Stand per 1-1-2017	Mutaties 2017 Bestemming resultaat	Mutaties 2017 Overige mutaties	Stand per 31-12-2017
2.1.1	Algemene Reserve	1.695.770	265.650	-	1.961.420
	Totaal eigen vermogen	**1.695.770**	**265.650**	**-**	**1.961.420**

2.2 Voorzieningen

		Stand per 1-1-2017	Mutaties 2017 Dotaties	Mutaties 2017 Onttrekkingen	Mutaties 2017 Vrijval	Stand per 31-12-2017
2.2.1	*Personeelsvoorzieningen*					
	Voorziening jubilea	113.400	24.150	25.970	-	111.580
	Voorziening sociaal plan	13.000	-	13.000	-	-
	Voorziening LA/LB	66.300	-	-	66.300	-
2.2.3	*Overige voorzieningen*					
	Onderhoudsvoorziening	1.402.760	337.000	295.400	-	1.444.360
	Totaal voorzieningen	**1.595.460**	**361.150**	**334.370**	**66.300**	**1.555.940**

		Onderverdeling saldo per 31-12-2017 < 1 jaar	Onderverdeling saldo per 31-12-2017 > 1 jaar	Stand per 31-12-2017
2.2.1	*Personeelsvoorzieningen*			
	Voorziening jubilea	13.269	98.311	111.580
2.2.3	*Overige voorzieningen*			-
	Onderhoudsvoorziening	-	1.444.360	1.444.360
	Totaal	**13.269**	**1.542.671**	**1.555.940**

2.3 Langlopende schulden

		Stand per 1-1-2017	Mutaties 2017: Verstrekte leningen	Mutaties 2017: Aflossingen	Stand per 31-12-2017	Rente
2.3.5	*Overige langlopende schulden*					
	PSA Finance Nederland B.V. 1	3.985	-	3.985	-	16,5
	PSA Finance Nederland B.V. 2	3.985	-	3.985	-	16,5
	Totaal langlopende schulden	**7.970**	**-**	**7.970**	**-**	

2.4 Kortlopende schulden

		31 december 2017		31 december 2016	
2.4.2	Vooruitgefactureerde en -ontvangen termijnen OHW		10.000		4.000
2.4.3	Crediteuren		312.180		462.510
	Afdr. / inh. loonheffing	474.010		458.650	
	Afdr. / inh. Participatiefonds	26.070		15.020	
	Afdr. / inh. Vervangingsfonds	1.470		35.430	
2.4.7	Belastingen en premies soc.verz.		501.550		509.100
	Afdr. / inh. ABP	124.220		101.420	
	Afdr. / inh. FPU	20.610		17.270	
	Afdr. / inh. IP/BW	2.330		3.320	
2.4.8	Schulden terzake pensioenen		147.160		122.010
	Overige kortlopende schulden	10.580		5.710	
	Netto salarissen	12.520		13.760	
2.4.9	Overige kortlopende schulden		23.100		19.470
	Overlopende passiva	349.390		713.520	
	Te betalen vakantie-uitkering	397.370		385.420	
	Overige subsidies OCW/niet geoormerkt	20.000		42.340	
2.4.10	Overlopende passiva		766.760		1.141.280
	Totaal kortlopende schulden		**1.760.750**		**2.258.370**

De kortlopende schulden hebben allen per einde 2017 en 2016 een looptijd korter dan een jaar.

Model G

G1 Subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving toewijzing	Toewijzing Kenmerk	Toewijzing Datum	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m 2017	De prestatie ultimo 2017 conform subsidiebeschikking: Geheel afgerond	De prestatie ultimo 2017 conform subsidiebeschikking: Niet geheel afgerond
			€	€		
lerarenbeurs voor scholing en zij-instroom 2009-2017	DL/B/110284		10.320	10.320		X
			10.320	**10.320**		

B6 Niet in de balans opgenomen verplichtingen (passief)/niet uit de balans blijkende rechten (actief)

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake van operationele leasing (inclusief huur).
De operationele leasekosten worden lineair over de leaseperiode in de staat van baten en lasten verwerkt. De resterende looptijd kan als volgt worden gespecificeerd.

Verplichtingen één tot vijf jaar

Overige contracten
Voor de energielevering heeft de stichting meerjarige contracten lopen met twee leveranciers, met een gemiddelde looptijd van vier jaar voor ongeveer € 186.000 op jaarbasis.

Daarnaast is er op 7 november 2017 een servicecontract met Minolta voor reproductieapparatuur afgesloten, met een looptijd van één jaar. In totaal gaat het om ca € 50.000 op jaarbasis.

Huurverplichtingen
Er is een huurcontract voor het bestuurskantoor. De huurlast bedraagt € 42.000 op jaarbasis. Voor diverse locaties zijn langlopende ingebruikgevingsovereenkomsten afgesloten met een totale waarde van circa € 363.000 euro op jaarbasis.

Verplichtingen langer dan vijf jaar

Overige contracten
Er is een leaseovereenkomst afgesloten met International Solar Projects I B.V. voor de lease van zonnepanelen voor de duur van 10 jaar. Dit project is gestart op 20 mei 2015.
De totale leaseprijs bedraagt € 21.000 op jaarbasis.

Duurzame inzetbaarheid
In de CAO PO 2014-2015 zijn afspraken gemaakt over de duurzame inzetbaarheid (hoofdstuk 8A) en is de BAPO-regeling vervallen. De CAO-regelingen betreffende de duurzame inzetbaarheid, geven medewerkers recht op een basisbudget van 40 uur. Daarnaast is vanaf 57 jaar het sparen van ouderenverlof mogelijk en is er sprake van een overgangsregeling BAPO voor medewerkers vanaf 56 jaar. Uit inventarisatie blijkt dat enkele medewerkers gebruik maken van sparen met betrekking tot duurzame inzetbaarheid.

B7 Toelichting op de exploitatierekening over 2017

3 Baten

3.1	Rijksbijdragen OCW	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	14.398.610	13.827.000	14.630.990
3.1.2	Overige subsidies OCW	912.680	544.000	616.760
3.1.3	Inkomensoverdrachten	769.750	539.000	753.290
	Rijksbijdragen OCW	**16.081.040**	**14.910.000**	**16.001.040**
	Uitsplitsing			
3.1.1	Rijksbijdragen OCW			
	Rijksbijdragen personeel OCW	12.176.090	11.710.000	12.373.980
	Rijksbijdragen materieel OCW	2.222.520	2.117.000	2.257.010
		14.398.610	**13.827.000**	**14.630.990**
3.1.2	Overige subsidies OCW			
	Niet-geoormerkte subsidies	912.680	544.000	616.760
		912.680	**544.000**	**616.760**

3.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen	175.920	20.000	273.940
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	-	-	83.070
	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	**175.920**	**20.000**	**357.010**

3.5	Overige baten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
3.5.1	Verhuur	68.780	62.000	94.720
3.5.2	Detachering personeel	71.560	13.000	104.990
3.5.5	Ouderbijdragen	19.320	15.000	31.460
3.5.6	Overige	131.180	65.000	113.740
	Overige baten	**290.840**	**155.000**	**344.910**

4 Lasten

4.1	Personeelslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.1.1	Lonen en salarissen	11.915.590	11.162.000	12.788.130
4.1.2	Overige personele lasten	928.840	712.000	1.178.300
4.1.3	Af: uitkeringen	71.950-	31.000-	639.800-
	Personeelslasten	**12.772.480**	**11.843.000**	**13.326.630**

Uitsplitsing

4.1.1	Lonen en salarissen			
	Brutolonen en salarissen	9.111.430	11.162.000	9.605.230
	Sociale lasten	1.527.320	-	2.069.720
	Pensioenpremies	1.276.840	-	1.113.180
		11.915.590	**11.162.000**	**12.788.130**

4.1.2	Overige personele lasten			
	Reiskosten (woon- werkverkeer)	74.890	-	77.010
	Dienstreizen	35.780	45.000	46.810
	Gratificaties	-	-	25.000
	Personeel niet in loondienst	278.600	177.000	267.600
	Dotatie personele voorzieningen	24.150	20.000	204.940
	Scholing	411.130	230.000	255.530
	Personeels- en arbeidsmarktbeleid	580	1.000	1.370
	Arbo-dienstverlening	33.970	55.000	56.830
	Overige	69.740	184.000	243.210
		928.840	**712.000**	**1.178.300**

Er heeft bezoldiging plaatsgevonden conform artikel 383 lid 1 BW. Voor een specificatie van het bedrag zie bijlage B11.

Gemiddeld aantal FTE's	2017	2016
- Directie	12,91	6,43
- Onderwijzend Personeel	154,98	166,57
- Onderwijs Ondersteunend Personeel	21,67	26,81
	189,56	199,81

4.2	Afschrijvingen	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.2.2	Gebouwen	16.410	19.000	20.930
4.2.3	Inventaris en apparatuur	312.580	286.000	268.950
4.2.5	Leermiddelen	70.870	76.000	86.680
	Afschrijvingen	**399.860**	**381.000**	**376.560**

4.3	Huisvestingslasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.3.1	Huur	363.090	417.000	438.310
4.3.3	Onderhoud	172.850	135.000	161.160
4.3.4	Energie en water	218.770	237.000	245.690
4.3.5	Schoonmaakkosten	308.350	295.000	328.740
4.3.6	Heffingen	33.570	45.000	37.080
4.3.7	Dotatie onderhoudsvoorzieningen	337.000	337.000	337.000
4.3.8	Overige huisvestingslasten	2.460	3.000	2.020
	Huisvestingslasten	**1.436.090**	**1.469.000**	**1.550.000**

4.4	Overige lasten	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
4.4.1	Administratie en beheerslasten	616.470	352.000	370.750
4.4.2	Inventaris en apparatuur	450.650	438.000	473.770
4.4.4	Overige	601.490	506.000	573.850
	Overige lasten	**1.668.610**	**1.296.000**	**1.418.370**
4.4.1	Administratie en beheerslasten			
	Administratie- en advieskosten	212.350	231.000	237.010
	Accountantskosten *	22.700	-	-
	Kantoorbenodigdheden	8.060	8.000	3.680
	Reis- en verblijfkosten	11.540	12.000	13.210
	Telefoonkosten	10.140	14.000	15.920
	Kabeltelevisie	3.710	7.000	4.140
	Overige beheerslasten**	347.970	80.000	96.790
		616.470	**352.000**	**370.750**
*	*Specificatie honorarium accountant*			
	- onderzoek jaarrekening	20.100	20.000	18.000
	- andere controleopdrachten	2.600	-	-
	Accountantskosten	**22.700**	**20.000**	**18.000**

** Specificatie overige beheerslasten. Deze post bestaat met name uit:
Boekverliezen op activa € 106.000, afkoop printercontract € 61.000, fee inkoopbesparing € 50.000, onderwijs groeimetingen € 30.000 en advieswerkzaamheden MJOP € 15.000.

4.4.2	Inventaris en apparatuur			
	Inventaris en apparatuur	5.760	3.000	2.620
	ICT-verbruikskosten	195.580	197.000	269.990
	ICT-licenties	249.310	238.000	201.160
		450.650	**438.000**	**473.770**

4.4.4	Overige			
	Representatiekosten	9.680	6.000	9.410
	Schoolse activiteiten	51.210	34.000	54.270
	PR/Schoolkrant	106.440	65.000	66.180
	Kosten TSO/BSO	-	-	200
	Verzekeringen	9.290	10.000	8.610
	Abonnementen	42.700	50.000	42.340
	Medezeggenschapsraad	13.790	13.000	13.620
	GMR	-	-	280
	Verbruiksmateriaal onderwijs	196.280	182.000	213.550
	Kopieerkosten	172.100	146.000	165.390
		601.490	**506.000**	**573.850**

		Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
5.1	**Financiële baten**			
	Rentebaten	-	-	1.950
	Financiële baten	**-**	**-**	**1.950**

		Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
5.5	**Financiële lasten**			
	Rente- en bankkosten	4.730	7.000	3.870
	Rente leaseverplichting	380	-	520
	Financiële lasten	**5.110**	**7.000**	**4.390**

De rente- en bankkosten bestaan hoofdzakelijk uit de kosten van het aanhouden van een spaarrekening en rekening-courant.

B8 (Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Het exploitatieresultaat over het jaar 2017 bedraagt € 265.650 positief.
Het bestuur heeft besloten het exploitatieresultaat als volgt te verdelen en toe te voegen aan de volgende reserve:

	Stand 1-1-2017	Bestemming resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2017
Algemene Reserve	1.695.770	265.650	-	1.961.420
	1.695.770	**265.650**	**-**	**1.961.420**

B9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan die aanleiding geven hier te worden

B10 Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel
Samenwerkingsverband Zeeluwe	Stichting	Hardewijk
Stichting Passend Onderwijs 23-05	Stichting	Zwolle
Stichting Samenwerkingsverband Vierslagleren	Stichting	Zwolle

B11 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

WNT-verantwoording 2017 Proo

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Proo. Het voor Proo toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 129.000 (bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse C).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

bedragen x € 1		B.J.R. Redder
Functiegegevens		
Aanvang[5] en einde functievervulling in 2017		01-01 31-12
Omvang dienstverband (in fte)[6]		1,00
Gewezen topfunctionaris?[7]		Ja
(Fictieve) dienstbetrekking?[8]		Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen[9]	€	110.626,76
Beloningen betaalbaar op termijn[9]	€	16.792,20
Subtotaal	€	127.418,96
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum [10]	€	129.000,00
-/- Onverschuldigd betaald bedrag[11]	€	-
Totale bezoldiging	€	127.418,96
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		
Gegevens 2016[12]		
Aanvang en einde functievervulling in 2016		01-01 31-12
Omvang dienstverband 2016 (in fte)		1,0000
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	109.986,72
Beloningen betaalbaar op termijn	€	14.426,76
Totale bezoldiging 2016	€	124.413,48

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1		F.W. Hengeveld		W.H. Ellenbroek		E.L.M. de Bruijn
Functiegegevens[2]						
Aanvang en einde functievervulling in 2017		01-01 31-12		01-01 31-12		01-01 31-12
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	6.300,00	€	4.200,00	€	4.200,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€	-	€	-	€	-
Subtotaal	€	6.300,00	€	4.200,00	€	4.200,00
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum [3]	**€**	**19.350,00**	**€**	**12.900,00**	**€**	**12.900,00**
-/- Onverschuldigd betaald bedrag[4]	€	-	€	-	€	-
Totale bezoldiging	€	6.300,00	€	4.200,00	€	4.200,00
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	€	-	€	-	€	-
Gegevens 2016						
Aanvang en einde functievervulling in 2016		01-01 31-12		01-01 31-12		01-01 31-12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	6.300,00	€	4.200,00	€	4.200,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€	-	€	-	€	-
Totale bezoldiging 2016	€	6.300,00	€	4.200,00	€	4.200,00

bedragen x € 1		R.R. Scholten		D.J. Holwerda
Functiegegevens[2]				
Aanvang en einde functievervulling in 2017		01-01 31-12		01-01 31-12
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	4.200,00	€	4.200,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€	-	€	-
Subtotaal	€	4.200,00	€	4.200,00
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum [3]	**€**	**12.900,00**	**€**	**12.900,00**
-/- Onverschuldigd betaald bedrag[4]	€	-	€	-
Totale bezoldiging	€	4.200,00	€	4.200,00
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	€	-	€	-
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016		01-01 31-12		01-09 31-12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	4.200,00	€	1.400,00
Beloningen betaalbaar op termijn	€	-	€	-
Totale bezoldiging 2016	€	4.200,00	€	1.400,00

C Overige gegevens

C1 Controleverklaring

Bestuursbesluit

Vergadering Raad van Toezicht d.d. 28 februari 2018

Geachte Raad,

Hierbij stel ik u voor de jaarrekening 2017 vast te stellen met een positief saldo van € 265.650 en akkoord te gaan met de verwerking van voornoemd saldo in de reserves conform het voorstel resultaatbestemming.

Harderwijk , 28 februari 2018

Voorzitter College van Bestuur,
B.J.R. Redder

Besluit Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht stelt de jaarrekening 2017 vast met een positief saldo van € 265.650 en gaat akkoord met de verwerking van voornoemd saldo aan de reserves conform het voorstel resultaatbestemming.

Harderwijk , 28 februari 2018

Mevr. F.W. Hengeveld
Voorzitter

Dhr. R.R. Scholten
Vice voorzitter

Dhr. W.H. Ellenbroek
Lid

Dhr. E.L.M. de Bruijn
Lid

Dhr. D.J. Holwerda
Lid